Ірина Чарікова

ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА:
методичні рекомендації для самостійної роботи

Волинський національний університет
імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської філології

Ірина Чарікова

ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА:
методичні рекомендації для самостійної роботи

Луцьк – 2024

УДК 81’1(072)
ББК 81.Ол 73-9
Ч-20

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № __ від __ _____2024р.) та кафедрою англійської філології (протокол № _ від __ _____ 2024р.).

Рецензенти:

Гончар К. Л., кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Печко Н. М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та перекладу Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Ч-20 І. Чарікова «Вступ до мовознавства» : методичні рекомендації для самостійної роботи / І. В. Чарікова – Луцьк, 2024. – 124 с.

Методичні рекомендації для самостійної роботи з курсу «Вступ до мовознавства» розроблені з урахуванням структури і змісту базових підручників і навчальних посібників з освітнього компоненту. Завдання для самостійної роботи спрямовані на систематизацію роботи студентів при засвоєнні навчального матеріалу, для закріплення і перевірки теоретичних знань з основних проблем мовознавства. Методичні рекомендації укладено відповідно до програми освітнього компоненту і містять 7 основних розділів: 1) загальні відомості про мовознавство і мову як засіб спілкування, 2) письмо, 3) класифікація мов світу, 4) мова як система і структура, 5) фонетико-фонологічний рівень мови, 6) лексичний рівень мови і 7) граматичний рівень мови.

Рекомендовано студентам Факультету іноземної філології (Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література), Середня освіта (Німецька мова та зарубіжна література, Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія) і вступникам до магістратури.

УДК 81’1(072)
ББК 81. Ол 73-9

© І.Чарікова**,** 2024
© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024

Зміст

стор.

1. Загальні відомості про мовознавство і мову як засіб спілкування……..……..... 7
2. Письмо……..…… 24
3. Класифікація мов світу…...…… 30
4. Мова як система і структура……...……... 38
5. Фонетико-фонологічний рівень мови..……. 42
6. Лексичний рівень мови……... 60
7. Граматичний рівень мови……..… 84

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО МОВОЗНАВСТВО І МОВУ ЯК ЗАСІБ СПІЛКУВАННЯ

1. Мовознавство – це
1) наука про словниковий склад мови, її лексику
2) наука про людську природну мову і про всі мови світу як конкретні її представники, загальні закони будови і функціонування людської мови
3) інтегративна наука, яка вивчає механізми породження і сприйняття мовлення

2. Інтерес до вивчення мови виник в
1) Німеччині в XIX ст.
2) Росії в XVIII ст.
3) Древній Індії 3 тис. років тому назад

3. Наукове мовознавство зародилося
1) на початку XIX ст.
2) у III ст. до н. е.
3) Середні віки

4. Розділ мовознавства, який вивчає конкретну мову з метою її використання як засобу спілкування, – це
1) часткове мовознавство
2) теоретичне мовознавство
3) практичне мовознавство

5. Розділ мовознавства, який вивчає теорію мови: сутність мови як системи, одиниці мови і відношення між ними, правила комбінаторики і т. д., – це
1) прикладне мовознавство
2) теоретичне мовознавство
3) практичне мовознавство

6. Розділ теоретичного мовознавства, який займається вивченням однієї мови або групи мов, – це
1) часткове мовознавство
2) загальне мовознавство
3) синхронічне мовознавство

7. Розділ теоретичного мовознавство, який займається вивченням мови взагалі, її природою, походженням, функціонуванням, – це
1) часткове мовознавство
2) загальне мовознавство
3) синхронічне мовознавство

8. Розділ теоретичного мовознавства, який займається вивченням стану мовної системи в певний момент її розвитку, – це
1) діахронічне мовознавство
2) загальне мовознавство
3) синхронічне мовознавство

9. Розділ теоретичного мовознавства, який займається вивченням розвитку мовної системи в часі, – це
1) діахронічне мовознавство
2) загальне мовознавство
3) синхронічне мовознавство

10. Мовлення – це
1) конкретне говоріння, яке протікає в часі і оформлене в звукову або графічну форму
2) знакова система, яка слугує основним засобом спілкування
3) навмисна побудова художнього оповідання у відповідності з принципами організації мовного матеріалу і характерними зовнішніми мовленнєвими ознаками

11. Мова – це
1) конкретне говоріння, яке протікає в часі і оформлене в звукову або графічну форму
2) знакова система, яка слугує основним засобом спілкування
3) навмисна побудова художнього повідомлення відповідно до принципів організації мовного матеріалу і характерних зовнішніх мовленнєвих прикмет

12. Мова –
1) матеріальна, конкретна, реальна, динамічна, індивідуальна
2) ідеальна, абстрактна, потенційна, консервативна, соціальна
3) динамічна, індивідуальна, ідеальна, абстрактна, потенційна

13. Мовлення –
1) матеріальне, конкретне, реальне, динамічне, індивідуальне
2) ідеальне, абстрактне, потенційне, консервативне, соціальне
3) динамічне, індивідуальне, ідеальне, абстрактне, потенційне

14. Мова – засіб координації діяльності людей – це
1) когнітивна функція
2) метамовна функція
3) комунікативна функція

15. Мова – засіб отримання нових знань про дійсність – це
1) когнітивна функція
2) метамовна функція
3) комунікативна функція

16. Мова – засіб опису самої мови – це
1) когнітивна функція
2) метамовна функція
3) комунікативна функція

17. Мова – засіб вираження емоцій – це
1) експресивна функція
2) емотивна функція
3) комунікативна функція

18. Мова – засіб регулювання діяльністю людей – це
1) когнітивна функція
2) регулятивна функція
3) комунікативна функція

19. Мова – засіб вираження творчого потенціалу людини, яке співвідноситься з естетичними категоріями прекрасне/потворне, – це
1) когнітивна функція
2) естетична функція
3) емотивна функція

20. Мова – засіб встановлення контакту – це
1) когнітивна функція
2) комунікативна функція
3) фатична функція

21. Мова – засіб накопичення і передачі інформації від покоління до покоління – це
1) кумулятивна функція
2) когнітивна функція
3) комунікативна функція

22. Мова по суті явище…
1) біологічне
2) суспільне / соціальне
3) психічне

23. Гіпотеза походження мови, згідно якої мова виникла через наслідування звуків природи, – це
1) теїстична теорія
2) ономатопоетична теорія
3) теорія вигуків

24. Гіпотеза походження мови, згідно якої емоційні вигуки від радості, страху, болю і т.д. призвели до створення мови, – це
1) теїстична теорія
2) ономатопоетична теорія
3) теорія вигуків

24. Гіпотеза походження мови, згідно якої люди домовилися про позначення предметів словами, – це
1) теїстична теорія
2) ономатопоетична теорія
3) теорія трудового договору

25. Гіпотеза походження мови, згідно якої мова виникла в ході колективної роботи з ритмічних трудових вигуків, – це
1) теорія трудових вигуків
2) теорія жестів
3) теорія вигуків

26. Гіпотеза походження мови, згідно якої праця створила людину, а одночасно з цим виникла і мова, – це
1) теорія трудових вигуків
2) теорія жестів
3) трудова теорія

27. Гіпотеза походження мови, згідно якої мова виникла стрибком і відразу з різноманітним словниковим складом і мовною системою, – це
1) теорія трудових вигуків

2) жестова теорія
3) стрибкоподібна теорія

28. Гіпотеза походження мови, згідно якої мова – природній організм, який виникає самовільно, має певний строк життя і помирає як організм, – це
1) теорія трудових вигуків
2) біологічна теорія
3) стрибкоподібна теорія

29. Гіпотеза походження мови, згідно якої мова – акт творчої діяльності бога, – це
1) теїстична теорія
2) ономатопоетична теорія
3) теорія трудового договору

30. Прибічниками ономатопоетичної гіпотези походження мови були
1) стоїки, Г. Лейбніц
2) Е. де Кондильяк, Ж.-Ж. Руссо
3) А. Шлейхер

31. Прибічниками гіпотези вигуків, як гіпотези походження мови були
1) стоїки, Г. Лейбніц
2) Ш. де Бросс, Е. де Кондильяк, Ж.-Ж. Руссо
3) А. Шлейхер

32. Прибічниками біологічної гіпотези походження мови були
1) стоїки, Г. Лейбніц
2) Ш. де Бросс, Е. де Кондильяк, Ж.-Ж. Руссо
3) А. Шлейхер, Т. Гоббс

33. Прибічниками жестової гіпотези походження мови були
1) стоїки, Г. Лейбніц
2) Ш. де Бросс, Е. де Кондильяк, Ж.-Ж. Руссо, В. Вундт
3) А. Шлейхер, Т. Гоббс

34. Прибічниками гіпотези трудових вигуків, як гіпотези походження мови були
1) Л. Нуаре, К. Бюхер
2) Ш. де Бросс, Е. де Кондильяк, Ж.-Ж. Руссо, В. Вундт
3) Ф. Енгельс, К. Маркс

35. Прибічниками трудової гіпотези походження мови були
1) Л. Нуаре
2) Ш. де Бросс, Е. де Кондильяк, Ж.-Ж. Руссо, В. Вундт
3) Ф. Енгельс, К. Маркс

36. Прибічниками гіпотези спонтанного стрибка походження мови були
1) Л. Нуаре
2) В. Гумбольдт
3) Ф. Енгельс, К. Маркс

37. Положення про те, що мова як система існує в свідомості людини, а функціонує в мовленні обґрунтував…
1) І. А. Бодуен де Куртене;
2) Ф. де Соссюр;
3) В. фон Гумбольдт.

38. Одна з основних концепцій природи мови, згідно якої мова – уроджена фізіологічна властивість, зумовлена наявністю спеціалізованих нервових центрів в корі головного мозку, а також органів мовлення і слуху, – це
1) анатомо-фізіологічна концепція
2) натуралістична концепція

3) соціологічна концепція

39. Одна з основних концепцій природи мови, згідно якої мова – природне явище, яке не залежить від бажання мовця, – це
1) анатомо-фізіологічна концепція
2) натуралістична концепція
3) психологічна концепція

40. Одна з основних концепцій природи мови, згідно якої мова – індивідуальний психічний акт, явище психологічної діяльності людей, – це
1) соціологічна концепція
2) натуралістична концепція
3) психологічна концепція

41. Одна з основних концепцій природи мови, згідно якої мова – соціальне явище, – це
1) соціологічна концепція
2) натуралістична концепція
3) психологічна концепція

42. Форма існування мови в епоху існування нації, складна системна єдність, яка включає в себе різні форми, – це
1) національна мова
2) літературна мова
3) просторіччя

43. Оброблена форма загальнонародної мови, яка в більшій чи в меншій мірі володіє письмово закріпленими нормами; мова всіх проявів культури, які виражаються у формі слова, – це
1) національна мова
2) літературна мова
3) просторіччя

44. Основними ознаками літературної мови є
1) наявність писемності; нормованість, кодифікованість, стилістичне розмаїття, відносна стійкість; загальновживаність і загальнообов'язковість
2) наявність писемності; ненормованість, некодифікованість, стилістичне розмаїття
3) стилістичне розмаїття, динамічність; незагальновживаність і незагальнообов'язковість

45. Історично зумовлена сукупність загальновживаних мовних засобів, а також правила їх відбору та використання, які визнаються суспільством як найбільш придатні в конкретний історичний період, – це
1) синхронія
2) норма
3) оказіоналізм

46. Різновид конкретної мови, який вживається в якості засобу спілкування з особами, пов'язаними тісною територіальною спільністю, – це
1) просторіччя
2) сленг
3) діалект

47. Соціальний діалект, який відрізняється від загальної розмовної мови специфічною лексикою і фразеологією, експресивністю зворотів і особливим використанням словотворчих засобів, проте такий, що не володіє власною фонетичною і граматичною системою, – це
1) діалект
2) літературна мова
3) жаргон

48. Вирази, граматичні форми і конструкції, розповсюджені в нелітературній розмовній мові, які властиві неосвіченим носіям мови і очевидно відрізняються від існуючих літературних мовних норм, – це
1) просторіччя
2) сленг
3) діалект

49. Спеціальні мови, які, на відміну від природних мов, конструюються цілеспрямовано; застосовуються для виконання окремих функцій природної мови, в системах обробки інформації і т.д., – це
1) живі мови
2) штучні мови
3) жестові мови

50. Мова, яка не існує в живому використанні і, як правило, відома лише за писемними пам’ятками або знаходиться у штучному регламентованому вживанні, – це
1) жестова мова
2) мертва мова
3) аглютинативна мова

51. Мова, яка використовується для вираження суджень про іншу мову, мову-об’єкт, – це
1) гіпермова
2) метамова
3) мономова

52. До системи умовних сигналів відносяться
1) світлофор, хімічні формули, сигнальні ракети, мова кольорів
2) жести, міміка, фізичний контакт, паузи

53. Функція використання мови як засобу впливу на психіку іншої людини називається…
1) символічною
2) регулятивною
3) сугестивною

54. Основою для розвитку загальної теорії мовознавства слугувало …
1) порівняльне мовознавство
2) порівняльно-історичне мовознавство
3) когнітивна лінгвістика

55. Мова тварин…
1) успадковується, має обмежений набір смислів, характеризується закритістю та одновекторністю комунікації
2) не успадковується, засвоюється в результаті навчання, передає будь-яку інформацію

56. Процеси породження і сприйняття мовлення вивчає
1) соціолінгвістика
2) синтаксис
3) психолінгвістика

57. Основна функція мови
1) регулятивна
2) контактна
3) комунікативна

58. Вкажіть неправильне твердження:
1) фізичні ознаки людини не мають відношення до мови
2) існування і розвиток мови підпорядковується законам природи
3) мова виникає і розвивається в колективі людей

59. Мовознавство відноситься до числа…
1) гуманітарних / суспільних
2) природничих наук

60. Внутрішню організацію мови вивчають науки
1) когнітивна лінгвістика, контрастивна лінгвістика
2) соціолінгвістика
3) фонетика, морфологія, синтаксис, лексикологія

61. Система знаків, яка зберігається в мозку людини називається…
1) мовлення
2) мова
3) текст

62. Сукупність психологічних і фізіологічних умов, які забезпечують говоріння і розуміння, називається…
1) мовленнєва діяльність
2) мовна здатність
3) мовна комунікація

63. В штучних мовах волапюк, інтерлінгва , есперанто…
1) граматика конструюється, а словниковий склад позичається з природних мов, частково видозмінюючись
2) граматика і словниковий склад конструюються за власними правилами

64. Вкажіть неправильне твердження: мислення – це…
1) вища форма відображення дійсності
2) суб’єктивна реальність
3) об’єктивна реальність

65. Сутність мови проявляється в її властивостях:
1) виражати почуття і емоції, впливати на психіку людей, встановлювати контакт із співрозмовником, створювати художні тексти
2) здійснювати вираження думки, називати об’єкти і явища дійсності, накопичувати знання в словесній формі, бути засобом пізнання світу, засобом отримання нових знань

66. Відмітьте ті мови / азбуки, які виконують компенсаторну функцію:
1) дактилологія;
2) жестова мова;
3) азбука Морзе;
4) азбука Брайля.

67. Порівняльним вивченням мов займаються науки, які входять до розділу
1) інтралінгвістика
2) компаративістика
3) екстралінгвистика

68. В яких основних аспектах проявляється мовна діяльність?
1) …в мовній системі й мовленні
2) …в говорінні й розумінні
3) …в мовній системі, мовленні й тексті

69. Вкажіть неправильний варіант характеристики особливостей мови в порівнянні з мовленням
1) засіб спілкування, явище соціальне, відносно стабільна система знакових одиниць, незалежна від ситуації спілкування
2) процес спілкування, явище фізичне і фізіологічне, варіантне, контекстно і ситуативно зумовлене

70. Штучні мови створюються для того, щоб…
1) забезпечити пристосування до навколишнього середовища
2) передавати обмежену інформацію за певних обставин
3) надати людям простий і легкий до вивчення засіб міжнародного спілкування

71. Когнітивна лінгвістика вивчає…
1) процеси породження і сприйняття мовлення
2) взаємодію мови і культури
3) процеси структурування людських знань в мові

72. Сукупність букв фонографічного письма, розташованих в історично усталеному порядку – це
1) алфавіт
2) фонографія
3) піктографія
4) палеографія

73. Масовість, груповий характер – це ознаки
1) стилістичного значення слова
2) граматичного значення слова
3) лексичного значення слова

74. Конкретне мовознавство вивчає
1) загальні особливості мови
2) застосування мовознавчої теорії на практиці
3) романські мови

75. Діахронія – це
1) історичний розвиток мови, дослідження мови в часі, в її історичному розвитку
2) стан мови в певний момент її розвитку та вивчення мови в цьому стані
3) метод інвентаризації та систематизації мовних одиниць

76. Звукосимволічна гіпотеза виникнення мови полягає в тому, що
1) виникнення мови зумовлене природною потребою людини виражати звуками свій душевний стан
2) мова виникла шляхом наслідування людиною звуків природи
3) між почуттями й емоціями людини і звуками є прямий зв'язок

77. Комунікативність, відносна самостійність, структурна цілісність – це ознаки
1) слова
2) речення
3) словосполучення

78. За останніми даними на сьогоднішній день у світі нараховується
1) від 2500 до 7000 мов
2) від 1500 до 2000 мов
3) від 500 до 1500 мов

79. Гіпотеза соціального договору, як одна з гіпотез виникнення мови, полягає у тому, що
1) назви виникли за домовленістю
2) виникнення мови зумовлене природною потребою людини виражати звуками свій душевний стан
3) всі мови світу пішли від однієї мови

80. Теоретичне мовознавство вивчає
1) українську мову
2) германські мови
3) загальні особливості мови як засобу спілкування
4) застосування мовознавчої теорії на практиці

81. Семіотика – це розділ мовознавства, який вивчає
1) походження слів

2) територіальну диференціацію мови
3) невербальні засоби мовної діяльності
4) різні знакові системи

82. Паралінгвістика – це розділ мовознавства, який вивчає
1) різні знакові системи
2) походження слів
3) невербальні форми спілкування
4) територіальну диференціацію мови

83. Явище загальне, абстрактне, відносно стабільне, довговічне, психічне, лінійне та загальноприйняте – це
1) спілкування
2) мовлення
3) мова
4) письмо

84. Явище конкретне, динамічне (рухливе), випадкове й унікальне, психофізичне та нелінійне – це
1) спілкування
2) мовлення
3) мова
4) інтонація

85. Теорія полігенезу, як одна з теорій виникнення мови полягає втому, що
1) існувало декілька різних центрів походження людини і відповідно різних мов
2) мова виникла шляхом наслідування людиною звуків природи
3) виникнення мови зумовлене природною потребою людини виражати звуками свій душевний стан

86. Диференціація – це

1) вивчення і групування мов світу на основі споріднених зв'язків між ними
2) злиття двох або більше мов
3) один з методів вивчення походження нових слів у мові
4) поділ однієї мови на дві або більше

87. Застарілі слова, які вийшли з активного вжитку, але збереглися в пасивному словнику – це
1) архаїзми
2) неологізми
3) історизми
4) запозичення

2. ПИСЬМО

88. Система нарисних знаків, які використовуються для фіксації звукового мовлення з метою передачі його на відстані або закріплення в часі, – це
1) транскрипція
2) транслітерація
3) письмо

89. Одиницею письма є
1) фонема
2) графема
3) морфема

90. Тип письма, коли кожен предмет сам по собі щось прямо позначає, – це
1) предметне письмо
2) фонематичне письмо
3) ідеографічне письмо

91. Різновид предметного письма у вигляді системи шнурів з вовни різного кольору із зав'язаними на них вузликами, – це
1) вам пум
2) кіпу
3) жезли вісників

92. Різновид предметного письма у вигляді нитки з нанизаними на неї кружечками з раковин різного кольору, – це
1) письмо вампум
2) письмо кіпу
3) жезли вісників

93. Пояс або жезл із прикріпленими до нього різними за кольором і розміром черепашками – це
1) піктографія
2) письмо вампум
3) письмо кіпу
4) ідеографія

94. Писемний знак, який позначає ціле слово або корінь слова – це основна одиниця
1) фонографії
2) ідеографії
3) піктографії

95. Вид письма, знаки якого представляють собою схематичні малюнки із зображенням предметів або явищ дійсності, – це
1) ідеографія
2) фонографія
3) піктографія

96. В наш час піктографія як допоміжний засіб спілкування використовується в таких випадках:
1) арифметичні знаки, хімічні позначення, шахові записи

2) вказівники на дорогах, реклами, вітрини, олімпійська символіка
3) хімічні позначення, шахові записи, вітрини, олімпійська символіка

97. Система письма, в якій замість букв, які відповідають звукам, використовуються знаки (символи), що виражають предмети і поняття, – це
1) ідеографія
2) фонографія
3) піктографія

98. Найвищим етапом розвитку ідеографії є
1) фонологічне письмо
2) предметне письмо
3) ієрогліфічне письмо

99. В наш час ідеографія використовується в таких випадках:
1) арифметичні знаки, хімічні позначення, шахові записи
2) вказівники на дорогах, реклами, вітрини, олімпійська символіка
3) хімічні позначення, шахові записи, вітрини, олімпійська символіка

100. Письмо за допомогою знаків, які позначають ті чи інші одиниці мови (звуки, склади), – це
1) ідеографія
2) фонографія
3) піктографія

101. Основний елемент алфавітної графічної системи —
1) звук
2) буква
3) фонема

102. Основні види фонологічного письма:
1) консонантне і вокалічне
2) літерне і звукове
3)глаголиця і кирилиця

103. Відображення змісту повідомлення у вигляді малюнка або послідовності малюнків – це
1) ідеографія
2) піктографія
3) предметне письмо
4) фонографія

104. Сукупність букв будь-якого фонографічного письма, які розташовані в історично встановленому порядку, – це
1) фонотека
2) алфавіт
3) графіка

105. Розділ науки про письмо, який вивчає написання букв і співвідношення між буквами і звуками, – це
1) орфографія
2) орфоепія
3) графіка

106. Тип письма, який характеризується строгістю написання і складається переважно з прямих ліній, – це
1) лапідарне
2) уставне
3) рядкове

107. Тип письма, який характеризується більш округлими формами букв, намаганням уникати гострих кутів і ломаних ліній, – це
1) лапідарне

2) уставне
3) рядкове

108. Скорописний почерк, в якому букви зв'язного тексту поставлені не роздільно одна від одної, а з'єднані або переплетені між собою безперервним рухом пера, – це
1) лапідарне
2) курсив
3) рядкове

109. Тип письма, який характеризується невеликими прописними буками, які об'єднують риси уставу і курсиву, – це
1) лапідарне
2) уставне
3) рядкове

110. Різноманітні надрядкові, підрядкові, рідше внутрішньорядкові знаки, які використовуються в буквених (в том числі консонантних) і складових системах письма, – це
1) діакритики
2) енклітики
3) проклітики

111. Діакритичні знаки, які поєднуючись з буквами основного інвентарю, виконують такі функції:
1) членування висловлення і вказівка на характер зв'язку між виділеними фрагментами висловлення, цитація, розрізнення комунікативної установки мети речення
2) забезпечують передачу фонем, слугують для позначення просодичних властивостей, забезпечують розмежування на письмі слів-омонімів
3) розрізнення комунікативної установки мети речення, забезпечують передачу фонем, слугують позначенню

просодичних властивостей, забезпечують розмежування на письмі слів-омонімів

112. Однаковість передачі слів і граматичних форм мови на письмі, – це
1) пунктуація
2) орфоепія
3) орфографія

113. Принцип орфографії, який полягає у вимозі однакового написання одних і тих же морфем: префіксів, коренів, суфіксів і т. ін., – це
1) морфологічний
2) традиційний
3) фонетичний

114. Принцип орфографії, який полягає в тому, що написання повинно відповідати вимові, – це
1) морфологічний
2) традиційний
3) фонетичний

115. Принцип орфографії, який полягає в тому, що правильним визнається написання, закріплене традицією, – це
1) диференціюючий
2) традиційний
3) фонетичний

116. Принцип орфографії, який реалізується в ситуаціях, коли засобами орфографії необхідно розмежовувати слова, які звучать однаково, – це
1) диференціюючий
2) традиційний
3) фонетичний

117. Провідним принципом української орфографії є
1) диференційний
2) морфологічний
3) фонетичний

3. КЛАСИФІКАЦІЯ МОВ СВІТУ

118. Класифікація мов, яка полягає у вивченні мовної мапи світу, мовної характеристики різних країн, а також у вивченні поширення окремих мов або груп мов, – це
1) типологічна класифікація
2) генетична класифікація
3) ареальна класифікація

119. Класифікація мов, яка полягає у вивченні зв'язку мови з народом, якому вона належить, функціями, які виконує мова у суспільстві, у вивченні поширення мови за межами етнічної області, – це
1) типологічна класифікація
2) функціональна класифікація
3) ареальна класифікація

120. Класифікація мов, яка полягає у виявленні основних типів граматичного ладу мов, – це
1) типологічна класифікація
2) генетична класифікація
3) ареальна класифікація

121. Поняття макросім'ї мов передбачає існування між мовами
1) етимологічних відповідників
2) спільних ареалів вживання
3) генетичних зв'язків
4) спільних традицій та звичаїв

122. Типологічна морфологічна класифікація мов виникла у
1) XX ст.
2) в першій половині XIX ст.
3) в XVII ст.

123. Типологічна морфологічна класифікація була розроблена і вдосконалена такими вченими-лінгвістами:
1) І.А. Бодуеном де Куртене, Ф. де Соссюром
2) А. Мейе, Ж. Вандріесом
3) братами Шлегелями, В. фон Гумбольдтом, А. Шлейхером, Е. Сепіром

124. Морфологічна класифікація заснована на протиставленні
1) коренів та афіксів
2) флексій та основ
3) префіксів і суфіксів

125. Принцип Ф.Боппа полягає у
1) відповідності граматичної та інтонаційної структури
2) відповідності граматичної і лексичної структури
3) відповідності граматичної структури і утвореного нею мовного матеріалу

126. Основне досягнення порівняльно-історичного мовознавства полягає у
1) визначенні основних категорій мовознавства
2) розробці основних методів мовознавства
3) генеалогічній класифікації мов
4) типологічній класифікації мов

127. Морфологічний тип мов, який характеризується незмінністю слова, значущим порядком слів, слабким протиставленням знаменних та службових морфем і слабко розвинутим словотворенням, – це

1) аглютинативний
2) ізолюючий
3) флективний

128. Морфологічний тип мови, який характеризується сильно розвинутим словотворенням, словозмінною афіксацією, однозначністю афіксів і слабким зв'язком між морфемами, яка проявляється у відсутності фонетичних змін на стику морфем, – це
1) аглютинативний
2) ізолюючий
3) флективний

129. Морфологічний тип мови, який характеризується використанням особливих комплексів – слів-речень, які включають у склад дієслівних форм ім'я об'єкту, обставину дії, інколи також й ім'я суб'єкту, – це
1) інкорпоруючий
2) ізолюючий
3) флективний

130. Морфологічний тип мови, який характеризується чітким протиставленням частин мови, широким використанням словозміни, багатозначністю морфем, їх тісним зв'язком, наявністю позиційно необумовлених фонетичних змін у складі морфеми, використанням внутрішньої або зовнішньої флексії, – це
1) аглютинативний
2) ізолюючий
3) флективний

131. Мовами ізолюючого типу є такі:
1) фіно-угорські, тюркські
2) слов'янські

3) китайська, в'єтнамська

132. Мовами інкорпоруючого типу є такі:
1) фіно-угорські, тюркські
2) мови індіанців Америки
3) китайська, в'єтнамська

133. Мовами аглютинативного типу є такі:
1) фіно-угорські, тюркські
2) слов'янські
3) мови індіанців Америки

134. Мовами флективного типу є такі:
1) фіно-угорські, тюркські
2) слов'янські
3) китайська, в'єтнамська

135. Фонетична класифікація мов заснована на
1) кількості приголосних звуків
2) кількості голосних звуків
3) протиставленні кількості голосних і приголосних звуків

136. Авторами фонетичної класифікації мов є:
1) Ф. де Соссюр
2) Е. Сепір і Б. Уорф
3) Н. С. Трубецький і Р. О. Якобсон

137.У відповідності до фонетичної типологічної класифікації мов виділяються такі типи:
1) консонантні й вокалічні
2) номінативні, ергативні й активні
3) шиплячі й сонорні

138. До класу консонантних входять
1) слов'янські мови, арабська, англійська, естонська
2) слов'янські мови, арабська, перська, іберійсько-кавказькі мови
3) датська, англійська, естонська, французька

139. До класу вокалічних мов входять
1) слов'янські мови, арабська, англійська, естонська
2) слов'янські мови, арабська, перська, іберійсько-кавказькі мови
3) датська, англійська, естонська, французька

140. Синтаксична класифікація ґрунтується на
1) протиставленні коренів та афіксів
2) співставленні порядку слів
3) наявності/відсутності складних граматичних конструкцій в мові

141. Автором синтаксичної класифікації мов є
1) Ф. де Соссюр
2) І. І. Мещанінов
3) Н. С. Трубецькой

142. Синтаксичний тип мови, за якого суб'єкт завжди маркується називним відмінком незалежно від перехідності/неперехідності дієслова-предиката і незалежно від того, чи передає дієслово активну дію чи пасивний стан, – це
1) номінативний
2) ергативний
3) активний

143. Синтаксичний тип мови, за якого вибір відмінка суб'єкта визначається в залежності перехідності дієслова, – це
1) номінативний

2) ергативний
3) активний

144. Синтаксичний тип мови, за якого один одному протиставляються не суб'єкт і об'єкт, а активний і відмінний початок, – це
1) номінативний
2) ергативний
3) активний

145. Лад мови, який передбачає більш широке використання службових слів, фонетичних засобів і порядку слів для утворення форм, словосполучень і речень, – це
1) синтетичний лад
2) полісинтетичний лад
3) аналітичний лад

146. Лад мови, який характеризується тим, що разом з використанням службових слів, порядку слів та інтонації більша роль належить формам слів, які утворюються за допомогою афіксів, – це
1) синтетичний лад
2) полісинтетичний лад
3) аналітичний лад

147. Мовами аналітичного ладу є такі мови:
1) англійська, французька, перська, болгарська
2) російська, польська, литовська, грецька
3) англійська, французька, російська, польська

148. Мовами синтетичного ладу є такі мови:
1) англійська, французька, перська, болгарська
2) російська, польська, литовська, грецька
3) англійська, французька, російська, польська

149. Класифікація мов, заснована на ідеї мовної спорідненості, – це
1) генеалогічна
2) типологічна
3) ареальна

150. Генеалогічна класифікація мов ґрунтується на
1) порівняльному методі
2) порівняльно-історичному методі
3) лінгвогеографічному методі

151. Основоположниками порівняльно-історичного методу є
1) Ф. Ф. Фортунатов, І. А. Бодуен де Куртене
2) Ф. Бопп, Р. Раск, А. Х. Востоков, Я. Грімм
3) А. Мейе, Ж. Вандріес

152. Сукупність споріднених мов, які успадкували від спільної прамови спільність матеріального фонду, який відображає суворі звукові відповідності, – це
1) гілка мов
2) мовна сім’я
3) група мов

153. Групи всередині сім’ї мов називаються
1) гілка
2) сім’я
3) група

154. Найбільш поширена сім’я мов
1) кавказька
2) палеоазіатська
3) індоєвропейська

155. До індоєвропейської сім'ї входять такі групи:
1) картвельська, адиго-абхазька, нахська, дагестанська
2) індійська, романська, слов'янська, іранська, грецька, кельтська, балтійська, вірменська, албанська мови
3) тюркська, монгольська, тунгусо-маньчжурська

156. До уральської мовної сім'ї входять
1) прибалтійсько-фінські, волжські, пермські, угорські мови
2) індійські, романські, слов'янські, балтійські мови
3) тюркські, монгольські мови

157. До афро-азіатської сім'ї входять
1) тюркські, монгольські мови
2) арабська, аккадська, ханаано-арамійські мови
3) тюркські, монгольські мови

158. До кавказької сім'ї входять
1) абхазька, адигейська, черкеська, інгуська, аварська, езгинська, грузинська
2) арабська, аккадська, ханаано-арамійські мови
3) тюркські, монгольські мови

159. До алтайської сім'ї входять
1) чуваська, татарська, узбецька, монгольська, бурятська, евенська
2) арабська, аккадська, ханаано-арамійські мови
3) тюркські, монгольські мови

160. До китайсько-тибетської сім'ї входять
1) тюркські, монгольські мови
2) чуваська, татарська, узбецька, монгольська, бурятська, венська
3) дангинська, каренська, тибетська, бірманська

4. МОВА ЯК СИСТЕМА І СТРУКТУРА

161. У центрі лінгвістичних знань розробка понять «система» і «структура» знаходиться
1) з часів виходу в світ «Курсу загальної лінгвістики» Ф. де Соссюра
2) з часів античності
3) з епохи Відродження

162. Тип цілісності як закономірно організована множина мовних одиниць, пов'язаних стійкими інваріантними відносинами, – це
1) структура
2) система
3) парадигма

163. Виділяють два типи систем:
1) синтагматичні й парадигматичні
2) гомогенні й гетерогенні
3) синонімічні й антонімічні

164. Системи, які складаються з однорідних елементів, – це
1) гомогенні
2) гетерогенні
3) полігенні

165. Систему утворюють
1) одиниці мови
2) відношення між одиницями мови
3) одиниці мови і відносини, що їх пов'язують

166. Елементи системи мови, що мають різні функції та значення, – це
1) яруси мови

2) одиниці мови
3) системні відношення

167. Більш складні системи, які складаються з різноманітних елементів, – це
1) гомогенні
2) гетерогенні
3) полігенні

168. Системі притаманні такі ознаки:
1) цілісність, наявність елементів (одиниць), наявність зв'язків і відношень між ними
2) типізованість, наявність розрізнених одиниць
3) однорідність, актуалізованість, квантитативність

169. Внутрішня організація елементів; мережа, схема відношень між елементами, – це
1) структура
2) система
3) парадигма

170. Мові як системі притаманні такі риси:
1) функціональність, динамічність, асиметричність
2) функціональність, статичність, асиметричність
3) функціональність, статичність, симетричність

171. Набір відносно однорідних одиниць мови, однакового ступеня складності, які пов'язані одна з одною синтагматичними або парадигматичними відношеннями, – це
1) гілка мови
2) мовна сім'я
3) ярус мови

172. Виділяють такі основні яруси мови:
1) фонетичний, морфологічний, лексичний, синтаксичний
2) фразеологічний, морфонологічний, синтаксичний, фонологічний
3) словотвірний, фонологічний, синтаксичний

173. Тип відношень, який показує зв'язок і залежність між мовними елементами (одиницями будь-якої складності), що одночасно існують в лінійному ряду (тексті, мовленні), – це
1) ієрархічні відношення
2) синтагматичні відношення
3) парадигматичні відношення

174. Тип відношень, що виражає відношення протиставлення декількох елементів мови, вибору одного з взаємовиключних елементів, – це
1) ієрархічні відношення
2) синтагматичні відношення
3) парадигматичні відношення

175. Тип відношень, що показують відношення входження більш простої одиниці в більш складну; це відношення цілого й частини, тобто відношення, які характеризують будову різноманітних одиниць (як власне мовних, так і мовленнєвих, які утворюються в процесі використання мовних засобів), – це
1) ієрархічні відношення
2) синтагматичні відношення
3) парадигматичні відношення

176. Наука, яка вивчає властивості знаків і знакових систем (природних і штучних мов), – це
1) семіотика
2) семантика
3) семасіологія

177. Одиниця мови, яка слугує або для позначення предметів або явищ дійсності та їх відношень, або для позначення відношень між елементами мови у складі складних знаків; виразник даного мовного значення, – це
1) знак
2) значення
3) графема

178. Мовний знак
1) матеріальний
2) ідеальний
3) матеріальний та ідеальний одночасно

179. В мовному знаку виділяють
1) значуще і значиме
2) означуване і означаюче
3) значення і смисл

180. Змістовний бік мовного знаку, який представляє собою комбінацію поняття з акустичним образом, – це
1) значуще
2) означаюче
3) означуване

181. Формальний бік мовного знаку – це
1) значуще
2) означаюче
3) означуване

182. Зображувальні знаки, в яких означуване і означаюче пов’язані між собою за подібністю, – це
1) символи
2) ікони
3) індекси

183. Знаки, в яких означуване і означаюче пов’язані між собою за розташуванням в часі і / або просторі, – це
1) символи
2) ікони
3) індекси

184. Знаки, які не мають обґрунтованого зв’язку між формою і змістом, – це
1) символи
2) ікони
3) індекси

185. В мові знаками являються
1) лише фонеми
2) лексеми, морфеми, синтаксеми
3) фонеми, морфеми, синтаксеми

186. За принципом знакоутворення всі знаки діляться на
1) що характеризують, ідентифікують, дейктичні, зв’язкові, замісні
2) знаки первинної номінації, знаки вторинної номінації
3) повні та неповні

187. За принципом закінченості / незакінченості процесу породження знаки діляться на
1) характеризуючи, ідентифікуючі, дейктичні, зв’язкові, замісні
2) знаки первинної номінації, знаки вторинної ономінації
3) повні та неповні

188. За співвіднесенням / не співвіднесенням з актом мовлення всі знаки діляться на
1) актуальні та віртуальні
2) знаки первинної номінації, знаки вторинної номінації
3) повні та неповні

189. За сукупністю основних ознак (категоріальному значенню, виконуваним в мовленні функціям, сферою використання) всі знаки діляться на
1) актуальні та віртуальні
2) знаки первинної номінації, знаки вторинної номінації
3) що характеризують, ідентифікують, дейктичні, зв'язкові, замісні

5. ФОНЕТИКО-ФОНОЛОГІЧНИЙ РІВЕНЬ МОВИ

190. Розділ мовознавства, який вивчає звуки мовлення і звукову будову мови (склади, діалоги, звукосполучення, закономірності поєднання звуків у мовленнєвий ланцюг), – це
1) фонологія
2) фонетика
3) психофонетика

191. Мовлення, яке звучить має два основних рівні
1) сегментний і супрасегментний
2) фонетичний і фонологічний
3) загальний і частковий

192. Одиницями сегментного рівня являються
1) інтонація і наголос
2) букви
3) звуки

193. Одиницями супрасегментного рівня являються
1) інтонація і наголос
2) букви
3) звуки

194. Виділяються три аспекти фонетичних досліджень

1) анатомо-фізіологічний (артикуляційний), психологічний, функціональний
2) акустичний, культурологічний, психологічний
3) анатомо-фізіологічний (артикуляційний), акустичний, функціональний

195. Анатомо-фізіологічний аспект вивчає звуки мовлення з точки зору
1) їх створення
2) фізичних характеристик
3) функціональності

196. Акустичний аспект вивчає звуки мовлення з точки зору
1) їх створення
2) фізичних характеристик
3) функціональності

197. Функціональний аспект вивчає звуки мовлення з точки зору
1) їх створення
2) фізичних характеристик
3) функціональності

198. Мінімальна одиниця мовленнєвого ланцюга, яка є результатом складної артикуляційної діяльності людини і характеризується певними акустичними і перцептивними властивостями, – це
1) фонема
2) звук
3) морфонема

199. Сукупність органів людини, які необхідні для продукування мовлення, – це
1) вимовний апарат
2) ротова порожнина

3) мовленнєвий апарат

200. В мовленнєвому апараті всі органи діляться на
1) відкриті, закриті
2) активні, пасивні
3) органи сприйняття, органи творення

201. До активних органів мовлення відносяться
1) голосові зв'язки, язик, губи, м'яке піднебіння, язичок, задня стінка глотки і вся нижня щелепа
2) голосові зв'язки, язик, губи, м'яке піднебіння, альвеоли, тверде піднебіння
3) зуби, альвеоли, тверде піднебіння і вся верхня щелепа

202. До пасивних органів мовлення відносяться
1) голосові зв'язки, язик, губи, м'яке піднебіння, язичок, задня стінка глотки і вся нижня щелепа
2) голосові зв'язки, язик, губи, м'яке піднебіння, альвеоли, тверде піднебіння
3) зуби, альвеоли, тверде піднебіння і вся верхня щелепа

203. Комплекс рухів органів мовлення в певній послідовності – це
1) фонація
2) акустика
3) артикуляція

204. Сукупність звичних рухів і положень органів мовлення, необхідних для вимовляння звуків певної мови, – це
1) артикуляційна база
2) артикуляторна кореляція
3) артикуляційна парадигма

205. Основними фазами артикуляції звуків будуть такі
1) вдих, затримка дихання, видих
2) екскурсія, витримка, рекурсія
3) резонанс, тривалість, рекурсія

206. Правильна послідовність фаз при артикуляції звуків є такою
1) екскурсія, витримка, рекурсія
2) екскурсія, рекурсія, витримка
3) рекурсія, витримка, екскурсія

207. Положення, за якого органи мовлення переходять зі спокійного стану або артикуляції наступного звуку в положення, необхідне для вимовляння цього звука, – це
1) витримка
2) рекурсія
3) екскурсія

208. Положення, за якого органи мовлення переходять в спокійний стан або в приступі до артикуляції наступного звуку, – це
1) витримка
2) рекурсія
3) екскурсія

209. Положення, за якого відбувається збереження положення, необхідного для вимовляння звуку, – це
1) витримка
2) рекурсія
3) екскурсія

210. Всі звуки діляться на
1) голосні і приголосні
2) тверді та м’які
3) дзвінкі та глухі

211. Сукупність голосних – це
1) консонантизм
2) вокалізм
3) палаталізація

212. Сукупність приголосних – це
1) консонантизм
2) вокалізм
3) палаталізація

213. Підґрунтям класифікації голосних слугує
1) співвідношення шуму і голосу
2) тип перешкоди, яку утворюють органи мовлення для повітряного потоку, який виходить з легень
3) ряд і підйом язика, і робота губ

214. За положенням губ голосні діляться на:
1) шумні та сонорні
2) лабіалізовані та нелабіалізовані
3) назальні та неназальні

215. Горизонтальне зміщення язика в передню або задню частину – це
1) підйом
2) ряд
3) африката

216. Розрізняють такі ряди голосних
1) передній, середній, задній
2) верхній, середній, нижній
3) передній, середній, нижній

217. Ступінь піднесеності язика при утворенні голосного – це
1) підйом
2) ряд
3) африката

218. Розрізняють такі підйоми голосних звуків:
1) передній, середній, задній
2) верхній, середній, нижній
3) передній, середній, нижній

219. Голосний, який утворює вершину складу, – це
1) консонант
2) сонант
3) африкат

220. Голосні зі складною артикуляцією, які вимовляються в один склад і виступають як один звук мовлення, – це
1) дифтонгоїд
2) сонант
3) дифтонг

221. Ударні голосні, які на початку або в кінці мають призвук іншого голосного, близького до наголошеного, – це
1) дифтонгоїд
2) сонант
3) дифтонг

222. Підґрунтям класифікації приголосних слугують такі ознаки:
1) тип перешкоди, яку утворюють органи мовлення для повітряного потоку, який виходить з легень, ряд і підйом язика
2) ряд і підйом язика, а також робота губ
3) спосіб артикуляції, активний орган, місце артикуляції, робота голосових зв’язок

223. Характер подолання перешкоди і проходу повітряного струменя при утворенні шуму, необхідного для утворення приголосного, – це
1) спосіб утворення
2) місто утворення
3) робота голосових зв’язок

224. Приголосні, які утворюються шляхом розриву повітряним струменем перешкоди, – це
1) змичні
2) сонорні
3) щілинні

225. Приголосні, які утворюються шляхом тертя повітряного струменя і стінок проходу, який утворюється наближенням органів мовлення ротової порожнини, – це
1) змичні
2) сонорні
3) фрикативні

226. За активним органом приголосні діляться на три групи:
1) губні, язичні, заязичні
2) змичні, губні, язичні
3) какумінальні, апікальні, дорсальні

227. Приголосні, які артикулюються наближенням передньої стінки язика з верхніми зубами і переднім піднебінням, – це
1) какумінальні
2) апікальні
3) дорсальні

228. Приголосні, які артикулюються наближенням або зіткненням кінчика язика з верхніми зубами і альвеолами, – це
1) какумінальні
2) апікальні
3) дорсальні

229. Приголосні, які артикулюються підняттям загнутого доверху кінчика язика, – це
1) какумінальні
2) апікальні
3) дорсальні

230. Артикуляція звуків мовлення, яка полягає в додатковому піднятті спинки язика до твердого піднебіння, – це
1) лабіалізація
2) палаталізація
3) веляризація

231. Така вимова приголосного, за якої вона супроводжується губним шумом, – це
1) лабіалізація
2) палаталізація
3) веляризація

232. Артикуляція звуків мовлення, яка полягає в наближенні задньої спинки язика в бік м’якого піднебіння, – це
1) лабіалізація
2) палаталізація
3) веляризація

233. Артикуляція звуків мовлення, яка полягає в опусканні піднебінної завіси і одночасному виході повітряного струменя через рот і ніс, – це
1) лабіалізація

2) назалізація
3) веляризація

234. Одиниця мови, за допомогою якої розрізняють і ототожнюють фонеми і, отже, слова – це
1) фонема
2) звук
3) морфонема

235. Фонеми виконують такі функції:
1) семантичну, морфологічну, синтаксичну
2) делімітативну, перцептивну, сигніфікативну
3) комунікативну, перцептивну, когнітивну, метамовну

236. Термін «фонема» в науковий ужиток увів
1) І.О. Бодуен де Куртене
2) А. Шлейхер
3) В. фон Гумбольдт

237. Індивідуальний, одиничний представник фонеми в мовленні – це
1) варіант
2) синтагма
3) фон

238. Протиставлення фонем одна одній у фонологічній системі мови – це
1) опозиція
2) позиція
3) транскрипція

239. Виділення в мовленні окремої одиниці в ряду споріднених одиниць за допомогою інтенсивності (енергії) звуку – це
1) інтонація
2) фонація
3) наголос

240. Виділення одного зі складів у слові і підпорядкування йому всіх решта ненаголошених складів – це
1) фразовий наголос
2) логічний наголос
3) словесний наголос

241. Наголос, який виконує фонетичну і семантико-синтаксичну роль, об'єднуючи слова в такти і фрази, – це
1) фразовий наголос
2) логічний наголос
3) словесний наголос

242. Наголос, який виділяє слова і такти при актуальному членуванні речення, – це
1) фразовий наголос
2) логічний наголос
3) словесний наголос

243. Тип наголосу, який характеризується єдністю висоти, проте зміною сили і тривалості звуку, – це
1) політонічний наголос
2) динамічний наголос
3) монотонічний наголос

244. Тип наголосу, який характеризується зміною висоти тону, його музичністю, – це
1) політонічний наголос
2) динамічний наголос

3) монотонічний наголос

245. Тип монотонічного наголосу, за якого склад виділяється силою повітряного струменя, – це
1) політонічний наголос
2) динамічний наголос
3) квантитативний наголос

246. Тип монотонічного наголосу, за якого склад виділяється тривалістю, – це
1) політонічний наголос
2) динамічний наголос
3) квантитативний наголос

247. За місцем наголосу в слові розрізняють:
1) рухомий і різномісний (вільний) наголос
2) фіксований і вільний наголос
3) фразовий і логічний наголос

248. За ступенем закріпленості в слові розрізняють
1) рухомий і різномісний (вільний) наголос
2) фіксований і вільний наголос
3) фразовий і логічний наголос

249. Сукупність звукових засобів мови, які коли накладаються на ряд складів і слів, фонетично організують мовлення, розчленовуючи його відповідно до змісту на фрази і значущі відрізки – синтагми; встановлюють між частинами фрази значеннєві відносини; надають фразі, а інколи і значущим відрізкам інтонації повідомлення, питання, наказу та ін.; виражають різноманітні емоції, – це
1) такт
2) інтонація
3) наголос

250. Елементами інтонації являються
1) мелодика мовлення, паузи, наголос, темп мовлення, тембр голосу
2) шум, гучність, веляризація
3) такт, звук, фонетичне слово

251. На письмі інтонація, як правило, виражається
1) знаками пунктуації, членуванням тексту на абзаци, варіюванням шрифтів
2) орфографією
3) лексичними засобами

252. Функції інтонації:
1) інтегруюча, сегментуюча, емотивна, диференціююча, комунікативна
2) семантична, морфологічна, синтаксична
3) комунікативна, перцептивна, когнітивна, метамовна

253. Випадіння звуку в складному сполученні звуків – це
1) дієреза
2) епентеза
3) метатеза

254. Часткова зміна артикуляції суміжних звуків – голосних і приголосних – це
1) асиміляція
2) редукція
3) акомодація

255. Заміна одного з двох однакових або схожих (за місцем утворення) звуків іншим, менш схожим по артикуляції з тим, який залишився без змін, – це
1) асиміляція
2) дисиміляція

3) акомодація

256. Виникнення в слові додаткового звуку – це
1) метатеза
2) епентеза
3) протеза

257. Поява на самому початку слова приголосного звуку (в інших мовах також голосного), що не є виправданий з етимологічної точки зору, проте зумовлений фонетичними причинами, – це
1) метатеза
2) епентеза
3) протеза

258. Перестановка звуків або складів у складі слова на ґрунті асиміляції або дисиміляції – це
1) метатеза
2) гаплологія
3) протеза

259. Випадіння в слові одного з двох складів, які стоять поруч або близькі за значенням – це
1) метатеза
2) гаплологія
3) протеза

260. Ненаголошені слова, які примикають до наступного слова, – це
1) енклітики
2) інтерклітики
3) проклітики

261. Ненаголошені слова, які примикають до попереднього слова, – це
1) енклітики
2) інтерклітики
3) проклітики

262. Послаблення та зміна якості звучання приголосного звуку – це
1) сингармонізм
2) асиміляція
3) алітерація

263. Редукція буває двох видів:
1) якісна і кількісна
2) повна і неповна
3) нормативна і узуальна

264. Порядок фонетичного членування мовлення, яке звучить – це
1) фраза, мовленнєвий такт, фонетичне слово, звук, склад
2) фраза, фонетичне слово, мовленнєвий такт, склад, звук
3) фраза, мовленнєвий такт, фонетичне слово, склад, звук

265. Відносно завершений в смисловому та інтонаційному відношенні відрізок мовлення – це
1) фраза
2) мовленнєвий такт
3) фонетичне слово

266. Більш-менш завершені по смислу частини речення – це
1) фраза
2) мовленнєвий такт
3) фонетичне слово

267. Відрізок мовлення, що звучить, об’єднаний одним словесним наголосом, – це
1) склад
2) мовленнєвий такт
3) фонетичне слово

268. Різноманітні надрядкові, підрядкові, рідше внутрішньо рядкові знаки, які застосовуються в буквених типах письма для зміни або уточнення значення окремих знаків, – це
1) діакритичні знаки
2) дескриптивні знаки
3) деривaційні знаки

269. Надрядкова кома, яка використовується в буквеному письмі з різноманітними функціями, – це
1) апокриф
2) асонанс
3) апостроф

270. Перевід однієї графічної системи алфавіту в іншу (тобто передача букв однієї писемності буквами іншої) – це
1) транскрипція
2) транслітерація
3) транспозиція

271. Умовна передача звучання слова за допомогою спеціально прийнятих знаків – це
1) транскрипція
2) транслітерація
3) транспозиція

272. Сукупність норм національної мови, які забезпечують єдність її звукового оформлення, – це
1) орфографія

2) орфоепія
3) ортологія

273. Сукупність особливостей артикуляції звуків в кожній конкретній мові – це
1) орфографія
2) орфоепія
3) вимова

274. Вивчає звукову систему на певному етапі її розвитку
1) історична фонетика
2) описова фонетика
3) експериментальна фонетика
4) зіставна фонетика

275. Функція нижнього «поверху» апарату мовлення полягає у тому, щоб
1) утворювати конкретні звуки
2) утворювати голос
3) накопичувати й видихати необхідний для творення звуків повітряний струмінь

276. Екскурсія, артикуляція і рекурсія – це три фази
1) інтонації
2) редукції
3) асиміляції
4) артикуляції

277. При творенні мовних звуків тони виникають
1) унаслідок коливання голосових зв'язок
2) унаслідок подолання повітряним струменем різних перешкод у мовленнєвому потоці
3) унаслідок підвищення і посилення голосу на слові, яке мовець бажає виділити

4) унаслідок виділення одного зі складів слова більшою силою, тобто сильнішим струменем повітря

278. Рух, зміна, динаміка тону, що супроводжує висловлення, ритміко-мелодійний малюнок мовлення – це
1) тембр мовлення
2) мелодика мовлення
3) інтонація
4) інтенсивність

279. Сукупність артикуляційних навичок, характерних для певної мови, називається
1) вимовною базою
2) інтонаційною базою
3) артикуляційною базою

280. Такі комбінаторні зміни звуків, як *срібро → срібло, рицар → лицар, коридор → коридор* – є прикладами
1) гаплології
2) редукції
3) дисиміляції
4) асиміляції

281. Такі комбінаторні зміни звуків, як *мінералологія → мінералогія, дикообраз → дикобраз, стипепендія → стипендія* – є прикладами
1) метатези
2) дисиміляції
3) епентези
4) гаплології

282. Такі комбінаторні зміни звуків, як *користний → корисний, гляднути → глянути, солнце → сонце* – є прикладами
1) субституції

2) діерези
3) епентези
4) метатези

283. Взаємна перестановка звуків або складів у межах слова – це
1) метатеза
2) епентеза
3) дисиміляція
4) гаплологія

284. Заміна в запозичених словах чужого звука своїм, як наприклад: *Hans – Ганс, Howard – Говард* – це
1) метатеза
2) субституція
3) дисиміляція
4) гаплологія

285. Транскрипція – це
1) спосіб запису усного мовлення з метою найточнішої передачі вимови
2) вимова, яка відповідає прийнятим у мові нормам (сукупність вимовних норм)
3) побуквенна передача текстів і окремих слів, записаних однією графічною системою, засобами іншої графічної системи.

6. ЛЕКСИЧНИЙ РІВЕНЬ МОВИ

286. Розділ мовознавства, в якому вивчається словниковий склад мови, – це
1) лексикологія
2) лексикографія
3) фразеологія

287. Лексикологія вивчає:

1) двосторонні одиниці, які мають план вираження і план змісту
2) односторонні одиниці, які мають лише план вираження

288. Сукупність слів будь-якої мови, діалекту, творів будь-якого письменника і т. д. – це
1) фразеологізм
2) мотивація
3) лексика

289. Розділ лексикології, що вивчає найменування, використання мовних засобів для позначення позамовних об'єктів, – це
1) семантика
2) ономасіологія
3) ономастика

290. Розділ лексикології, що займається значеннями тих мовних одиниць (слів і словосполучень), котрі використовуються для найменування окремих предметів і явищ дійсності, – це
1) семантика
2) ономасіологія
3) ономастика

291. Лінгвістична дисципліна, яка вивчає стійкі словосполучення, – це
1) семантика
2) фразеологія
3) ономастика

292. Наука про власні імена всіх типів, про закономірності їх розвитку і функціонування, – це
1) антропоніміка
2) топоніміка
3) ономастика

293. Розділ ономастики, який вивчає імена людей, їх походження, еволюцію, закономірності їх функціонування, – це
1) антропоніміка
2) топоніміка
3) гідроніміка

294. Розділ ономастики, який вивчає географічні назви, закономірності їх виникнення, розвитку, функціонування, – це
1) антропоніміка
2) топоніміка
3) фразеологія

295. Розділ лінгвістики, який вивчає походження слів, – це
1) етимологія
2) лексикографія
3) ономастика

296. Розділ лінгвістики, який вивчає теорію і практику складання словників, – це
1) етимологія
2) лексикографія
3) ономастика

297. Розділ лексикології, який, встановлює загальні закономірності побудови, функціонування і розвитку лексики, – це
1) історична лексикологія
2) часткова лексикологія
3) загальна лексикологія

298. Розділ лексикології, який вивчає словниковий склад однієї мови, – це
1) історична лексикологія
2) часткова лексикологія

3) загальна лексикологія

299. Розділ лексикології, який вивчає історію слів в зв'язку з історією предметів або понять, які вони позначають, – це
1) історична лексикологія
2) порівняльна лексикологія
3) загальна лексикологія

300. Розділ лексикології, який вивчає словниковий склад з метою виявлення генетичної спорідненості мов, структурно-семантичних подібностей і відмінностей між ними (незалежно від спорідненості) або з метою виведення загальних (частіше семантичних) закономірностей, – це
1) історична лексикологія
2) порівняльна лексикологія
3) прикладна лексикологія

301. Розділ лексикології, який вивчає застосування теоретичних знань на практиці, – це
1) історична лексикологія
2) порівняльна лексикологія
3) прикладна лексикологія

302. Значуща самостійна одиниця мови, яка слугує для називання предметів, їх властивостей, явищ, відношень і т. д., а також володіє сукупністю фонетичних, граматичних і семантичних ознак, притаманних словам в цій мові, – це
1) фонема
2) морфема
3) слово

303. Основна функція слова —
1) називна
2) комунікативна
3) емотивна

304. Співвіднесеність звукової оболонки слова з відповідними предметами або явищами об’єктивної дійсності – це
1) граматичне значення
2) словотворче значення
3) лексичне значення

305. Аспект лексичного значення, який характеризує співвіднесеність слова з позначуваним предметом (ситуацією), тобто відношення фонетичного слова до конкретного позначуваного об’єкта, предмета мовлення, – це
1) денотативне значення
2) сигніфікативне значення
3) парадигматичне структурне значення

306. Аспект лексичного значення, який характеризує відношення слова до поняття, узагальненого розумового уявлення про клас об’єктів, – це
1) денотативне значення
2) сигніфікативне значення
3) парадигматичне структурне значення

307. Аспект лексичного значення, пов’язаний з емоційно-експресивним і оцінним відображенням предметів і явищ зовнішнього світу (позитивна і негативна оцінка), – це
1) конотативне значення
2) сигніфікативне значення
3) синтагматичне структурне значення

308. Аспект лексичного значення, що вказує на відношення слова до інших слів, з якими воно може ступати в синтагматичні і парадигматичні відношення, – це
1) денотативне значення
2) структурне значення
3) конотативне значення

309. Аспект лексичного значення, що характеризує лінійні відношення слів, тобто здатність вступати в смислові відносини з іншими лексичними одиницями, – це
1) денотативне значення
2) синтагматичне значення
3) парадигматичне значення

310. Аспект лексичного значення, який слугує основою для групування слів в такі семантичні класи одиниць, які тотожні за функцією яку вони виконують у висловленні, – це
1) денотативне значення
2) синтагматичне значення
3) парадигматичне значення

311. Відображена в мисленні єдність істотних властивостей, зв’язків і відношень предметів або явищ; думка або система думок, яка виділяє і узагальнює предмет певного класу за окремими загальними і в сукупності специфічними для них ознаками, – це
1) поняття
2) ідея
3) думка

312. Основні ознаки слова:
1) подвійний наголос, проникність, фразеологічність значення, лексико-граматична віднесеність

2) граматична оформленість, непроникність, фразеологічність значення, лексико-граматична віднесеність, відсутність подвійного наголосу, валентність
3) відсутність граматичної оформленості, непроникність, нефразеологічність значення, лексико-граматична віднесеність, відсутність подвійного наголосу, валентність

313. Семантичний трикутник утворює три компоненти слова
1) предмет, фонетична оболонка, поняття
2) значення, знак, фонетична оболонка
3) предмет, фонетична оболонка, значення

314. Усвідомлена носієм певної мови вмотивованість значення слова (або словосполучення) цієї мови значенням морфем, які його складають, або вихідним значенням того ж слова, тобто образ або ідея, які покладені в основу номінації і задають певний спосіб побудови концепту, що міститься в цьому слові, – це
1) зовнішня фонетична оболонка
2) значення слова
3) внутрішня форма слова

315. Внутрішню форму в мові мають такі типи слів
1) похідні слова; слова, які вживаються в переносному значенні
2) абсолютно всі слова
3) непохідні слова; слова, які вживаються в переносному значенні

316. Узагальнене, абстрактне мовне значення притаманне словам, яке має в мові регулярне вираження, – це
1) граматичне значення
2) словотворче значення
3) лексичне значення

317. Узагальнене значення, яке з'являється в слова в результаті словотворчого акту, – це
1) граматичне значення
2) словотворче значення
3) лексичне значення

318. Наявність в одного слова декількох пов'язаних між собою значень – це
1) омонімія
2) синонімія
3) полісемія

319. Тип переносного значення, який полягає у вживанні слова, яке позначає певний клас об'єктів (предметів, осіб, явищ, дій або ознак), для позначення іншого, подібного до даного класу об'єктів або одиничного об'єкту, – це
1) метафора
2) метонімія
3) синекдоха

320. Тип переносного значення, який полягає в переносі назви з одного класу об'єктів або одиничного об'єкту на інший клас або окремий предмет, який асоціюється з даним за суміжністю, приналежністю, – це
1) метафора
2) метонімія
3) синекдоха

321. Тип переносного значення, який полягає в називанні цілого через його частину або навпаки, – це
1) метафора
2) метонімія
3) синекдоха

322. Однаковість звучання і написання слів при розрізненні значень – це
1) паронімія
2) синонімія
3) омонімія

323. Слова і форми слів, які співпадають в написанні, проте вимовляються по-різному, – це
1) омофони
2) омографи
3) омоформи

324. Слова, які звучать однаково, проте пишуться по-різному і мають різне значення, – це
1) омофони
2) омографи
3) омоформи

325. Слова, які у своєму звучанні співпадають лише в окремих формах (в тій же частині мови або різних частинах мови), – це
1) омофони
2) омографи
3) омоформи

326. Однокореневі слова, як правило, однієї й тієї ж частини мови, суміжні по звучанню, проте різні за значенням, – це
1) пароніми
2) синоніми
3) омоніми

327. Стилістичний прийом, оснований на навмисному зближенні слів, які мають звукову схожість, – це
1) синонімія
2) парономазія

3) парцеляція

328. Одне з основних парадигматичних відношень в семантичному полі – ієрархічна організація його елементів, яка будується на родовидових відношеннях, – це
1) гіпонімія
2) паронімія
3) синонімія

329. Поняття, яке по відношенню до іншого поняття виражає підвид, більш конкретне поняття, – це
1) гіперонім
2) гіпонім
3) топонім

330. Поняття, яке по відношенню до іншого поняття виражає більш загальну сутність, – це
1) гіперонім
2) гіпонім
3) топонім

331. Слова, які належать до однієї частини мови, близькі або тотожні за значенням і по-різному звучать, – це
1) синоніми
2) пароніми
3) омоніми

332. Основне слово синонімічного ряду, яке передає найбільш загальне поняття і є найбільш нейтральним по вживанню, – це
1) домінанта
2) детермінанта
3) кульмінація

333. Виділяють такі типи синонімів
1) синтаксичні, семантико-синтаксичні, семантичні
2) семантичні, стилістичні, семантико-стилістичні
3) контрарні, компліментарні, градуальні

334. Слова, які повністю співпадають за значенням, – це
1) відносні синоніми
2) абсолютні синоніми
3) квазісиноніми

335. Синоніми, які відрізняються відтінками значень, – це
1) стилістичні
2) семантичні
3) семантико-стилістичні

336. Синоніми, які відрізняються відтінками вживання або різним стилістичним забарвленням, – це
1) стилістичні
2) семантичні
3) семантико-стилістичні

337. Синоніми, які відрізняються відтінками значення і стилістичним забарвленням, – це
1) стилістичні
2) семантичні
3) семантико-стилістичні

338. Слова, зближення яких відбувається лише в умовах певного контексту, – це
1) загальномовні синоніми
2) індивідуально-авторські синоніми
3) лексико-словотвірні синоніми

339. Слова, близькі за значенням, проте не взаємозамінні у всіх контекстах, – це
1) псевдосиноніми
2) гіперсиноніми
3) квазісиноніми

340. Один з найбільш розповсюджених прийомів використання синонімів – нанизування синонімів – це
1) антитеза
2) оксюморон
3) градація

341. Слова, протилежні за значенням, – це
1) синоніми
2) пароніми
3) антоніми

342. Виділяють такі типи антонімів
1) синтаксичні, семантико-синтаксичні, семантичні
2) семантичні, стилістичні, семантико-стилістичні
3) контрарні, компліментарні, градуальні

343. Антоніми, які виражають якісну протилежність, – це
1) контрарні
2) компліментарні
3) градуальні

344. Антоніми, які виражають додаткове значення, – це
1) контрарні
2) компліментарні
3) градуальні

345. Антоніми, які виражають протилежну направленість дій, ознак, якостей, – це

1) контрарні
2) компліментарні
3) градуальні

346. Стилістичний прийом контрасту, протиставлення – це
1) антитеза
2) оксюморон
3) градація

347. Стилістична фігура, яка полягає в поєднанні двох антонімічних понять, – це
1) антитеза
2) оксюморон
3) градація

348. Слова, семантична протилежність котрих відбувається лише в умовах певного контексту, – це
1) загальномовні антоніми
2) індивідуально-авторські антоніми
3) лексико-словотвірні антоніми

349. Наявність в структурі слова протилежних значень – це
1) конверсиви
2) енантіосемія
3) оксюморон

350. Слова, які одну й ту ж подію показують з різних точок зору, ніби повертаючи її різними сторонами, – це
1) синоніми
2) конверсиви
3) пароніми

351. З точки зору походження лексика ділиться на дві групи
1) активний запас і пасивний запас
2) запозичена лексика і власна лексика
3) емоційно-забарвлена і нейтральна лексика

352. Освоєння іншомовної лексики може відбуватися таким чином
1) синтаксичним, контекстуальним, стилістичним
2) графічним, фонетичним, семантичним, граматичним
3) фразеологічним, стилістичним, семантичним, граматичним

353. Спосіб освоєння іншомовної лексики, за якого відбувається передача іншомовного слова на письмі засобами алфавіту мови, яка запозичається, – це
1) графічний спосіб
2) граматичний спосіб
3) фонетичний спосіб

354. Спосіб освоєння іншомовної лексики, за якого відбувається зміна звукової форми слова в результаті пристосування його до нових фонетичних умов, – це
1) семантичний спосіб
2) граматичний спосіб
3) фонетичний спосіб

355. Спосіб освоєння іншомовної лексики, за якого відбувається пристосування іншомовного слова до граматичної системи мови, – це
1) графічний спосіб
2) граматичний спосіб
3) фонетичний спосіб

356. Спосіб освоєння іншомовної лексики, за якого відбувається перетворення значення слова, — це

1) семантичний спосіб
2) граматичний спосіб
3) фонетичний спосіб

357. З точки зору хронологічного розшарування лексика ділиться на дві групи
1) активний запас і пасивний запас
2) запозичена лексика і власна лексика
3) застарілі слова і нові слова

358. З точки зору вживаності лексика ділиться на дві групи
1) активний запас і пасивний запас
2) запозичена лексика і власна лексика
3) застарілі слова і нові слова

359. З точки зору форм існування мови лексика ділиться на дві групи
1) активний запас і пасивний запас
2) запозичена лексика і власна лексика
3) книжна лексика і розмовна лексика

360. Слова, які знаходяться у постійному вжитку і активно функціонують в різних сферах діяльності людей, – це
1) активний запас
2) нейтральний запас
3) пасивний запас

361. Слова, які не мають широкого вжитку, – це
1) активний запас
2) нейтральний запас
3) пасивний запас

362. До активного запасу відносяться
1) діалектизми, історизми, терміни

2) неологізми, варваризми, загальновживані слова
3) загальновживані слова, терміни, професіоналізми

363. До пасивного запасу відносяться
1) загальновживані слова, терміни, професіоналізми
2) історизми, архаїзми, неологізми
3) діалектизми, історизми, терміни

364. Застарілі найменування звичних предметів і понять, – це
1) історизми
2) неологізми
3) архаїзми

365. Застарілі слова, які позначають назви зниклих із сучасного життя предметів, явищ і понять, – це
1) історизми
2) неологізми
3) архаїзми

366. Нові слова або вирази, які увійшли в літературний склад мови, – це
1) оказіоналізми
2) неологізми
3) архаїзми

367. Індивідуально-авторські слова, які не увійшли в літературну мову, – це
1) оказіоналізми
2) неологізми
3) архаїзми

368. Стилістично нейтральне слово або вираз, яке вживається замість синонімічної мовної одиниці, яка видається мовцю непристойною, грубою або нетактовною, – це

1) оказіоналізми
2) евфемізм
3) табу

369. Заборона, яка виникає в сфері суспільного життя на різних етапах розвитку суспільства, – це
1) оказіоналізми
2) евфемізм
3) табу

370. Слова, які використовуються для створення місцевого колориту, передають національну специфіку країни і народу, – це
1) екзотизми
2) варваризми
3) жаргонізми

371. Іноземні слова, розміщені в тексті, – це
1) екзотизми
2) варваризми
3) жаргонізми

372. Процес перетворення лексичних одиниць з ходом еволюції мови в граматичні показники, – це
1) лексикалізація
2) семантизація
3) граматикалізація

373. Розділ науки про мову, який вивчає стійкі вирази, – це
1) морфологія
2) синтаксис
3) фразеологія

374. Відтворювана в мовленні одиниця, яка, у більшості випадків, еквівалентна слову і має цілісне значення, постійний компонентний склад і граматичну структуру, – це
1) фразеологізм
2) морфема
3) фонема

375. Характерні риси фразеологізму:
1) інформативність, логічність, беземоційність, постійність склад, структурна розчленованість
2) цілісність, структурна розчленованість, відтворюваність, різнооформленість, постійність складу
3) структурна розчленованість, стислість, стандартизованість, відтворюваність, логічність

376. За ступенем семантичної спаяності компонентів виділяють такі типи фразеологізмів:
1) фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічні сполучення
2) фразеологічні єдності, фразеологічні слова, фразеологічні сполучення
3) фразеологічні сполучення фразеологічні єдності, фразеологічні номінативи

377. Семантично неподільні обороти, значення яких не виводиться зі значення їх складових компонентів, – це
1) фразеологічні зрощення
2) фразеологічні єдності
3) фразеологічні сполучення

378. Стійкі звороти, які все ж таки зберігають ознаки семантичної роздільності компонентів; для них характерна образність; кожне слово такої фрази має своє значення, проте в сукупності вони набувають переносного смислу, – це

1) фразеологічні зрощення
2) фразеологічні єдності
3) фразеологічні сполучення

379. Відтворювані словосполучення, які складаються з двох значущих слів, одне з яких має вільне, а інше – зв'язне значення, – це
1) фразеологічне зрощення
2) фразеологічні єдності
3) фразеологічні сполучення

380. З точки зору експресивно-стилістичних властивостей фразеологізми діляться на
1) книжні, розмовні, міжстильові
2) застарілі, книжні, міжстильові
3) власне українські, запозичені, книжні

381. З точки зору походження виділяють такі типи фразеологізмів:
1) книжні, розмовні
2) власне українські, запозичені
3) застарілі, нові

382. За структурою виділяють такі типи фразеологізмів:
1) прислівникові, ад'єктивні
2) дієслівні, субстантивні, прислівникові, власне українські, запозичені
3) дієслівні, субстантивні, прислівникові, ад'єктивні, вигукові

383. Відношення слів в різних групах, що об'єднані спільністю ознак, – це
1) синтагматичні
2) парадигматичні
3) деривaційні

384. Відношення, які виникають між послідовно розташованими елементами при їх безпосередньому сполученні один з одним в потоці мовлення або в тексті, – це
1) синтагматичні
2) парадигматичні
3) деривaційні

385. Сукупність мовних одиниць, об’єднаних певною загальною (інтегральною) семантичною ознакою, – це
1) лексико-семантична група
2) семантичне поле
3) тематична група

386. Сукупність слів, які відносяться до однієї частини мови і об’єднані зв’язками на основі взаємозумовлених і взаємопов’язаних елементів значення, – це
1) лексико-семантична група
2) семантичне поле
3) тематична група

387. Довідкова книга, інформація в якій впорядкована за допомогою розбивки на невеликі статті, відсортовані за назвами або тематикою, – це
1) глосарій
2) словник
3) збірник

388. Словник вузькоспеціалізованих термінів в будь-якій галузі знань з тлумаченням, інколи перекладом на іншу мову, коментарями і прикладами, – це
1) глосарій
2) ізоглоса
3) збірник

389. Словники, які містять в собі слова і поняття мови з коротким описом того, що ці слова означають, часто супроводжуються тлумаченням прикладів використання слів, – це
1) етимологічні словники
2) ідеографічні словники
3) тлумачні словники

390. Словники з інверсованим алфавітним порядком слів – це
1) зворотні словники
2) етимологічні словники
3) ідеографічні словники

391. Нормативні словники, які служать для вдосконалення мови і мовлення, укріпленню діючих норм літературної мови, – це
1) етимологічні словники
2) ідеографічні словники
3) ортологічні словники

392. Словники, які містять алфавітний перелік слів в їх нормативному написанні, – це
1) орфографічні словники
2) орфоепічні словники
3) ортологічні словники

393. Словники, які відображають вимовні норми мови, – це
1) орфографічні словники
2) орфоепічні словники
3) ортологічні словники

394. Лінгвістичні словники, в яких лексичний склад мови представлений у вигляді систематизованих груп слів, тією чи іншою мірою близьких у смисловому відношенні, – це
1) етимологічні словники

2) ідеографічні словники
3) словотвірні словники

395. Вид тлумачних словників, в яких пояснюється значення слів і термінів іншомовного походження, що були засвоєні іншою мовою, – це
1) словники діалектизмів
2) словники іншомовних слів
3) етимологічні словники

396. Перетворення словосполучення в стійку фразеологічну одиницю – це
1) граматикалізація
2) семантизація
3) лексикалізація

397. Встановіть відповідність:

1. енциклопедичні словники	**а.** дають інформацію не про речі, явища, поняття, а про слова
2. лінгвістичні словники	**б.** охоплюють запозичену лексику, вказують на джерело запозичення слова, наводять іншомовну форму в оригіналі і тлумачення слова рідною мовою
3. тлумачні словники	**в.** де зібрані слова, що недавно з'явилися в мові
4. словники неологізмів	**г.** описують світ, пояснюють явища, поняття, дають бібліографічні довідки про знаменитих людей, відомості про країни й міста, про видатні події тощо
5. словники іншомовних слів	**д.** розкривають значення слів

398. Встановіть відповідність:

1. етимологічні словники	**а.** містять перелік слів літературної мови з позначенням нормативного наголосу і з вказівкою на вимову
2. словники антонімів	**б.** містять усталені звороти, яким дається тлумачення і стилістична характеристика
3. фразеологічні словники	**в.** розкривають походження слова
4. орфографічні словники	**г.** містять і тлумачать слова з протилежним значенням, характеризується їх сполучуваність, наводяться приклади їх вживання у суцільному тексті
5. орфоепічні словники	**д.** слова наводяться в алфавітному порядку в їх номінативному написанні

399. Встановіть відповідність:

1. словники правильності мовлення	**а.** подають слова не за алфавітом, а за групами, які виділяють на основі спільних значень або тем
2. ідеографічні словники	**б.** слова подаються не за алфавітом, а за спадом частот, тобто розташовуються в порядку від найбільш частотного до найменш частотного
3. частотні словники	**в.** містять найскладніші в уживанні слова, пояснюють написання й вимову слів, словотворення, містять граматичну і стилістичну характеристику слів

400. Підберіть визначення типів фразеологізмів:

1. фразеологічні зрощення	**а.** стійкі за складом і вживанням семантично подільні звороти, які складаються повністю зі слів із вільним значенням

2. фразеологічні єдності	**б.** звороти, в яких самостійне значення кожного слова є абсолютно чітким, але один із компонентів має зв'язане значення
3. фразеологічні сполучення	**в.** семантично неподільні одиниці, значення яких не випливає зі значень їх компонентів
4. фразеологічні вирази	**г.** семантично неподільні фразеологічні одиниці, цілісне значення яких умотивоване значенням їх компонентів

401. Наукова етимологія пов'язана з порівняльно-історичним методом і ґрунтується на шести принципах. Підберіть визначення цих принципів:

1. фонетичний принцип	**а.** полягає в зіставленні слів тільки споріднених мов, тобто в забороні виходити за межі мовної сім'ї
2. семантичний принцип	**б.** передбачає врахування фонетичних законів, тобто встановлених закономірностей звукових змін і в середині мови, і в групі споріднених мов
3. словотвірний принцип	**в.** полягає в урахуванні географічної локалізації слова, що може допомогти встановити, з якої мови запозичене слово
4. генеалогічний принцип	**г.** передбачає звернення до позначуваних словом реалій і речей, до етнографії
5. речовий принцип	**д.** зобов'язує дослідника відшукати спільність у значеннях етимона й етимологізованого слова, враховуючи закономірності семантичних змін
6. просторовий принцип	**ж.** передбачає з'ясування морфемної структури слова

7. ГРАМАТИЧНИЙ РІВЕНЬ МОВИ

402. Розділ мовознавства, який вивчає закони побудови і функціонування слів і речень, – це
1) лексика
2) фонетика
3) граматика

403. Складовими частинами граматики є
1) лексика, словотвір, семантика
2) фонетика, фонологія, морфонологія
3) словотвір, морфологія, синтаксис

404. Частина граматики, яка вивчає внутрішню будову слова, здатність членуватися, правила утворення слів, – це
1) морфологія
2) словотвір
3) синтаксис

405. Частина граматики, яка вивчає форми слова і виражені ними значення, частини мови, – це
1) морфологія
2) словотвір
3) синтаксис

406. Частина граматики, яка вивчає форми слова, словосполучення і речення, їх значення, явища сполучуваності слів, порядок їх розташування, – це
1) морфологія
2) словотвір
3) синтаксис

407. Розділ граматики, що вивчає універсальні граматичні риси і властивості, притаманні всім мовам і рядам слів, – це
1) часткова граматика
2) загальна граматика
3) описова граматика

408. Розділ граматики, який вивчає граматичний устрій конкретної мови, – це
1) часткова граматика
2) загальна граматика
3) описова граматика

409. Розділ граматики, який вивчає устрій мови в його розвитку або на окремих етапах, – це
1) діахронічна граматика
2) загальна граматика
3) синхронічна граматика

410. Розділ граматики, який вивчає стан граматичного устрою мови в певний період, – це
1) діахронічна граматика
2) загальна граматика
3) синхронічна граматика

411. Розділ граматики, який вивчає граматичний устрій мови від форми до значення, – це
1) формальна граматика
2) загальна граматика
3) функціональна граматика

412. Розділ граматики, який вивчає граматичний устрій мови від значення до форми, – це
1) формальна граматика
2) загальна граматика

3) функціональна граматика

413. Основними граматичними одиницями являються
1) лексема, семема, морфема
2) морфема, слово, словосполучення, речення
3) фонема, текст, речення

414. Узагальнене, абстрактне значення, властиве цілому ряду однорідних слів, – це
1) лексичне значення
2) граматичне значення
3) словотвірне значення

415. Основними ознаками граматичного значення являються
1) узагальненість, обов'язковість, неіндивідуальність, закритість списку, типізованість вираження
2) конкретність, обов'язковість, індивідуальність, закритість списку, типізованість вираження
3) необов'язковість, неіндивідуальність, відкритість списку, типізованість вираження

416. Матеріальним вираженням граматичного значення слова в широкому смислі являється/являються
1) службові слова
2) граматична форма
3) лексема

417. Сукупність граматичних форм – це
1) опозиція
2) пропозиція
3) парадигма

418. Основними способами вираження граматичних значень являються

1) діахронічний і синхронічний
2) синтетичний, аналітичний і змішаний
3) інкорпоративний і флективний

419. Спосіб вираження граматичного значення, що полягає в роздільному вираженні основного (лексичного) і додаткового (граматичного, словотвірного) значень слова, – це
1) синтетичний
2) аналітичний
3) змішаний

420. Спосіб вираження граматичного значення, що полягає в об'єднанні в межах одного слова декількох морфем (лексичних, словотвірних, словозмінних), – це
1) синтетичний
2) аналітичний
3) змішаний

421. Різновидами синтетичного способу вираження граматичних значень являються
1) афіксація, редуплікація, суплетивізм, наголос і тон
2) афіксація, редуплікація, службові слова
3) службові слова, інтонація, порядок слів

422. Різновидами аналітичного способу вираження граматичних значень являються
1) афіксація, редуплікація, суплетивізм, наголос і тон
2) афіксація, редуплікація, службові слова
3) службові слова, інтонація, порядок слів

423. Спосіб вираження граматичного значення, який полягає в повному або частковому повторенні кореня, основи або слова, – це
1) суплетивізм

2) афіксація
3) редуплікація

424. Спосіб вираження граматичного значення, який полягає в утворенні форм і основ слова від різних коренів, – це
1) суплетивізм
2) афіксація
3) редуплікація

425. За ступенем абстракції всі граматичні значення діляться на
1) референційні та реляційні
2) більш абстрактні й менш абстрактні
3) диктальні й модальні

426. За характером всі граматичні значення діляться на
1) референційні та реляційні
2) більш абстрактні й менш абстрактні
3) диктальні й модальні

427. За співвідношенням з характером відображуваних об’єктів всі граматичні значення діляться на
1) референційні та реляційні
2) більш абстрактні й менш абстрактні
3) диктальні й модальні

428. Мінімальна значуща одиниця слова – це
1) морфема
2) фонема
3) слово

429. Характерною рисою морфеми являється
1) унікальність
2) повторюваність
3) нетипізованість

430. Морфема може передавати такі види значень
1) лексичне
2) лексичне, граматичне, словотвірне
3) синтаксичне

431. Морфеми в залежності від їх ролі в слові діляться на
1) власні та запозичені
2) префіксальні, суфіксальні
3) кореневі, службові

432. Морфеми, в яких міститься лексичне значення слова, – це
1) нульові
2) службові
3) кореневі

433. Морфеми, які несуть додаткові смислові відтінки, – це
1) нульові
2) службові
3) кореневі

434. Морфеми, які матеріально не виражені, проте володіють граматичним значенням, – це
1) нульові
2) службові
3) кореневі

435. Один з формальних різновидів морфеми, який виникає внаслідок формальної видозміни морфеми в залежності від фонетичних і морфологічних умов, – це
1) морф
2) аломорф
3) варіант

436. Тотожні за значенням морфеми, вживання яких зумовлене їх позицією в словоформі (якість сусідніх звуків), – це
1) морф
2) аломорф
3) варіант

437. Морф, тотожній не тільки за значенням, але й за позицією, —
1) морф
2) аломорф
3) варіант

438. В залежності від морфемної структури всі мови діляться на
1) аглютинативні й флективні
2) кореневі й афіксальні
3) ізолюючі й відкриті

439. За походженням всі морфеми діляться на
1) префіксальні й суфіксальні
2) кореневі й службові
3) власні та запозичені

440. За значенням всі морфеми діляться на
1) моносемічні та полісемічні
2) власні та запозичені
3) кореневі й службові

441. За здатністю сполучатися з іншими морфемами всі морфеми діляться на
1) префіксальні й суфіксальні
2) власні та запозичені
3) мультивалентні та унівалентні

442. Афікси, які ще не розірвали своїх зв'язків зі значущими словами, від яких вони походять, – це
1) гіперсоїди
2) афіксоїди
3) префіксоїди

443. Ядерна частина слова, з якою пов'язане його речове лексичне значення і яка залишається після виключення словозмінних морфем, – це
1) корінь
2) флексія
3) основа

444. Службові морфеми, які стоять перед коренем і слугують для утворення нових слів і форм слів, – це
1) суфікси
2) флексії
3) префікси

445. Службові морфеми, які стоять після кореня і слугують для утворення нових слів і форм слів, – це
1) суфікси
2) постфікси
3) префікси

446. Службові морфеми, які стоять після суфіксів або флексій і слугують для утворення нових слів і форм слів, – це
1) суфікси
2) постфікси
3) префікси

447. Службові морфеми, які вставляються всередину кореня, —
1) інфікси
2) флексії

3) інтерфікси

448. Морфема, яка стоїть між основами складного слова або між коренем і суфіксом і слугує для поєднання їх в єдине ціле, – це
1) інфікс
2) флексія
3) інтерфікс

449. Морфема, яка складається з двох морфем, які стоять з двох боків від кореня, – це
1) інфікс
2) конфікс
3) трансфікс

450. Змінна частина слова, яка слугує для зв’язку слів в словосполученні і реченні, – це
1) флексія
2) конфікс
3) трансфікс

451. Історичний процес, в результаті якого дві або декілька морфем об’єднуються в одну, – це
1) ускладнення
2) опрощення
3) декореляція

452. Історичний процес, в результаті якого відбувається утворення нових кордонів між морфемами, – це
1) перерозклад основ
2) опрощення
3) декореляція

453. Історичний процес, який призводить до появи кордонів між морфемами там, де їх не було, до членування однієї морфеми на дві, – це
1) ускладнення
2) опрощення
3) аналогія

454. Історичний процес, за якого відбувається зміна морфемного складу слова або словоформ під впливом подібних слів з більш простими за складом морфемами, – це
1) декореляція
2) опрощення
3) аналогія

455. Історичний процес, за якого відбувається злиття двох слів, основ або словоформ в одне слово або словоформу, – це
1) декореляція
2) аглютинація
3) аналогія

456. Історичний процес, за якого слово продовжує членуватися так само як і раніше, проте його складові морфеми виявляються іншими за значенням і своїми зв’язками одна з одною, – це
1) декореляція
2) дифузія
3) заміщення

457. Історичний процес, в результаті якого відбувається заміна однієї морфеми іншою, – це
1) декореляція
2) дифузія
3) заміщення

459. Сукупність оточень даної морфеми іншими морфемами, – це
1) дистрибуція
2) субституція
3) валентність

460. Службові морфеми, які слугують для утворення нових слів, – це
1) словозмінні
2) формоутворюючі
3) словотвірні

461. Службові морфеми, які слугують для вираження відношень між елементами мови, – це
1) словозмінні
2) формоутворюючі
3) словотвірні

462. Розділ граматики, який вивчає способи утворення нових слів, – це
1) формоутворення
2) словотвір
3) словозміна

463. Основа, яка являє собою єдність, яка членується, – це
1) похідна
2) твірна
3) предметна

464. Основа, яка являє собою єдине ціле, яке не членується, – це
1) похідна
2) твірна
3) непохідна

465. Схема побудови похідних слів, які об’єднані однією й тією ж частиною мови похідної основи, одним і тим же словотвірним засобом і одним і тим же словотвірним значенням, – це
1) словотвірна модель
2) словозмінний тип
3) словотвірний тип

466. За ступенем продуктивності всі словотвірні типи діляться на
1) регулярний – нерегулярний
2) продуктивний – непродуктивний
3) загальний – частковий

467. Словотвірний тип, за зразком якого в сучасній мові утворюються слова, – це
1) регулярний
2) непродуктивний
3) продуктивний

468. Словотвірний тип, за зразком якого в сучасній мові не утворюються слова, – це
1) нерегулярний
2) непродуктивний
3) продуктивний

469. Спосіб словотворення, за якого слова утворюються за допомогою афіксів, які приєднуються до твірної основи, – це
1) лексико-синтаксичний
2) морфологічний
3) морфолого-синтаксичний

470. Спосіб словотворення, за якого слова або словоформи переходять з однієї частини мови в іншу, – це
1) лексико-синтаксичний

2) морфологічний
3) морфолого-синтаксичний

471. Перехід в клас прислівників словоформ, які належать до інших частин мови, – це
1) адвербіалізація
2) ад'єктивація
3) субстантивація

472. Перехід різних частини мови в клас прикметників без використання спеціальних словотвірних афіксів, – це
1) адвербіалізація
2) ад'єктивація
3) субстантивація

473. Процес переходу в клас іменників слів, що належать до інших частин мови, а також словосполучень без зміни їх фонемного складу, – це
1) прономіналізація
2) ад'єктивація
3) субстантивація

474. Перехід слів з інших частин мови в займенники в результаті втрати або послаблення притаманного їм лексичного значення і набуття стороннього значення і вказівної функції, – це
1) адвербіалізація
2) прономіналізація
3) субстантивація

475. Спосіб словотворення, за якого відбувається розпад багатозначного слова на слова-омоніми, – це
1) лексико-синтаксичний
2) лексико-семантичний
3) морфолого-синтаксичний

476. Утворення нового слова шляхом усічення слів, які входять в похідне словосполучення, інколи до початкових літер, – це
1) морфологічний
2) абревіація
3) конверсія

477. Утворення нового слова шляхом об'єднання двох або більше нових повних основ – це
1) чисте складання
2) складно-суфіксальний спосіб
3) абревіація

478. Утворення нового слова шляхом об'єднання двох основ з одночасною суфіксацією опорної основи – це
1) чисте складання
2) складно-суфіксальний спосіб
3) абревіація

479. Система протилежних одна одній граматичних форм з однорідним значенням – це
1) граматичне значення
2) граматична категорія
3) граматичне поле

480. В основі граматичної категорії як особливо організованої системи мовних елементів лежить
1) пропозиція
2) опозиція
3) валентність

481. За кількістю об'єднаних ними членів всі граматичні категорії діляться на
1) привативні й транспозиційні
2) словозмінні й несловозмінні

3) двочленні й багаточленні

482. За характером граматичних форм всі граматичні категорії діляться на
1) привативні й транспозиційні
2) словозмінні й несловозмінні
3) двочленні й багаточленні

483. За відношенням до позамовної дійсності всі граматичні категорії діляться на
1) привативні й транспозиційні
2) інтерпретативні й реляційні
3) двочленні й багаточленні

484. Тип граматичних форм, які представлені формами одного й того же слова, – це
1) словозмінні
2) несловозмінні
3) реляційні

485. Тип граматичних форм, які представлені самостійними лексичними одиницями, які не змінюються, а розподіляються по формам даної категорії, – це
1) словозмінні
2) несловозмінні
3) реляційні

486. Тип граматичних форм, які інтерпретують окремі явища і відношення у позамовній дійсності, – це
1) інтерпретативні
2) несловозмінні
3) реляційні

487. Тип граматичних форм, які слугують тільки засобом вираження синтаксичних зв'язків мовних одиниць, – це
1) інтерпретативні
2) двочленні
3) реляційні

488. Основні лексико-граматичні класи, які об'єднують слова загальним граматичним значенням, морфологічними ознаками, синтаксичною функцією, – це
1) частини мови
2) частки мови
3) словоформи

489. Частини мови виділяються на основі таких критеріїв
1) семасіологічний, морфонологічний
2) парадигматичний, синтагматичний, деривaційний
3) семантичний, синтаксичний, морфологічний, деривaційний, фонологічний

490. Всі частини мови діляться на
1) знаменні (самостійні), службові, вигуки
2) головні, другорядні
3) синтагматичні, парадигматичні

491. Поняття предмету висловлення, назва якого здатна замінити позицію підмету, – категоріальне значення
1) прикметника
2) дієслова
3) іменника

492. Ідея процесу – категоріальне значення
1) прикметника
2) дієслова
3) іменника

493. Ідея якості й властивості – категоріальне значення
1) прикметника
2) дієслова
3) іменника

494. Ознака дії, якості або предмету – категоріальне значення
1) прислівника
2) дієслова
3) прикметника

495. Клас слів, які вказують на предмет (особу) або ознаку, не виділяючи її жодних постійних властивостей, не називаючи їх, – це
1) дієприкметник
2) займенник
3) прикметник

496. Граматичними категоріями іменника являються такі:
1) час, дієвідміна, перехідність, особа
2) число, відмінок, рід, живий-неживий
3) перехідність, особа, число, відмінок, рід

497. Лексико-граматична категорія, яка відображає розподіл людиною навколишнього світу на живе і неживе, – це
1) перехідність/неперехідність
2) означеність/неозначеність
3) живе/неживе

498. Граматична категорія, яка властива різним частинам мови і полягає в розподілі слів і форм по класам, які традиційно співвідносяться з ознаками статі або їх відсутністю, – це
1) число
2) рід
3) відмінок

499. Граматична категорія імені, категоріальні значення (грамеми) якої виражають відношення того, що позначене даним ім'ям, до предметів або явищ, що позначені іншими словами, – це
1) число
2) рід
3) відмінок

500. Понятійна категорія, що виражає тлумачення певної сукупності як цілісної, неподільної сукупності однорідних предметів, – це
1) означеність
2) однорідність
3) збірність

501. Іменникова словозміна – це
1) дієвідміна
2) відміна
3) спосіб

502. Граматична категорія, яка виражає ступінь якості і характеризує даний предмет або дію, – це
1) визначеність
2) ступені порівняння
3) збірність

503. Категорія, за допомогою якої виражається відношення об'єкта до дійсності: чи то мова про конкретний предмет, чи невідомий і будь-який з багатьох йому подібних, – це
1) перехідність/неперехідність
2) визначеність/невизначеність
3) живе/неживе

504. Граматичними категоріями дієслова являються такі:

1) час, дієвідміна, перехідність, особа
2) число, відмінок, рід, живе/неживе
3) перехідність, особа, число, відмінок, рід

505. Форма дієслова, яка називає дію або процесуальний стан без вказівки на час дії, його відношення до дійсності, кількості суб'єктів дії, – це
1) інфінітив
2) аорист
3) імперфект

506. Граматична категорія, яка виражає відношення дії до предмету, – це
1) час
2) вид, або аспект
3) перехідність

507. Дієслова, які суміщають значення доконаного і недоконаного виду, – це
1) безвидові
2) одновидові
3) двовидові

508. Дієслово, основною функцією якого являється передача додаткової граматичної і семантичної інформації в сполученні зі смисловим дієсловом, – це
1) дієслово дії
2) допоміжне дієслово
3) другорядне дієслово

509. Видо-часова форма дієслова в низці індоєвропейських та інших мов, яка позначає минулу дію або стан, який розглядається в процесі його протікання або повторення без вказівки на момент завершення або припинення, – це

1) перфект
2) імперфект
3) герундій

510. Граматична категорія дієслова, яка виражає відношення змісту висловлення до дійсності, – це
1) вид
2) стан
3) час

511. Спосіб дієслова, який позначає, що дія або стан розглядається мовцем як таке, що підтверджується або заперечується і як реальне, – це
1) наказовий спосіб
2) умовний спосіб
3) дійсний спосіб

512. Спосіб дієслова, який виражає відношення до реальності, можливості, бажаності події, яка описується, – це
1) наказовий спосіб
2) умовний спосіб
3) дійсний спосіб

513. Спосіб, за допомогою якого мовець спонукає будь-кого з учасників мовленнєвої ситуації до здійснення описуваної події, – це
1) наказовий спосіб
2) умовний спосіб
3) дійсний спосіб

514. Граматична категорія дієслова, яка виражає відношення дії до моменту її здійснення, – це
1) вид
2) стан

3) час

515. Форма фінітного дієслова, яка вказує, що ситуація, про яку йдеться в реченні, наступає в момент мовлення або інший момент, який подумки прирівнюється до моменту мовлення, – це
1) теперішній час
2) майбутній час
3) минулий час

516. Одна з модальностей граматичної категорії часу, форма фінітного дієслова, яка використовується для опису ситуації в момент мовлення, – це
1) теперішній час
2) майбутній час
3) минулий час

517. Одна з модальностей граматичної категорії часу, яка описує події і дії після моменту мовлення, – це
1) теперішній час
2) майбутній час
3) минулий час

518. Дієслова, які виражають дії і стани, які відбуваються самі по собі, без їх виконавця, – це
1) особові дієслова
2) безособові дієслова
3) безособово-особові дієслова

519. Дієслівні формоутворення, які охоплюють всю парадигму дієслова, всю сукупність його форм в межах однієї дієслівної лексеми і виражають відповідні граматичні категорії, – це
1) відмінювання
2) спосіб
3) дієвідміна

520. Нефінітна форма дієслова, яка позначає другорядну дію, яка підпорядковується головному, яке виражене в реченні присудком або інфінітивом в різних синтаксичних функціях, – це
1) прислівник
2) дієприслівник
3) категорія стану

521. Дієслівна форма, яка суміщає властивості дієслова і прикметника і виражає ознаку предмету по дії, – це
1) прислівник
2) дієприслівник
3) категорія стану

522. Лексично несамостійні слова, які не мають в мові номінативної функції (не називають предметів, властивостей або відношень) і виражають різні семантико-синтаксичні відносини між словами, реченнями і частинами речень, – це
1) залежні слова
2) службові слова
3) слова-службовці

523. Розряд службових слів (або службова частина мови), яка вживається в багатьох мовах (наприклад, індоєвропейських, семітських) для вираження різноманітних відношень між залежними і головними членами словосполучення, – це
1) прийменник
2) сполучник
3) артикль

524. Службова частина мови, яка оформлює зв’язок між частинами речень, між окремими реченнями в тексті, а також між словоформами у складі простого речення, – це
1) прийменник

2) сполучник
3) частка

525. Розряд службових слів, які за значенням відповідають прийменнику, проте займають постпозитивне положення, – це
1) прийменник
2) післяйменник
3) артикль

526. Службова частина мови, яка привносить різні значення, емоційні відтінки в речення або слугує для утворення форм слова, – це
1) прийменник
2) частка
3) артикль

527. Граматичний елемент, який виступає в мові у вигляді службового слова або афікса і слугує для вираження категорії визначеності / невизначеності, – це
1) аорист
2) частка
3) артикль

528. Розділ граматики, який вивчає словосполучення, речення, текст, – це
1) синтаксис
2) морфологія
3) семантика

529. Основні синтаксичні конструкції —
1) семеми
2) синтаксеми
3) фонеми

530. Синтаксемами першого порядку являються
1) речення
2) тексти
3) словосполучення

531. Синтаксемами другого порядку являються
1) речення
2) тексти
3) словосполучення

532. Синтаксемами третього порядку являються
1) речення
2) тексти
3) словосполучення

533. Типове поєднання словоформ, характерне для тієї чи іншої мови, – це
1) сполучення слів
2) словосполучення
3) речення

534. Вид підрядного зв'язку, за якого залежне слово отримує ті ж категорії, що й головне слово, – це
1) узгодження
2) керування
3) прилягання

535. Узгодження може бути
1) прийменниковим і безприйменниковим
2) сполучниковим і безсполучниковим
3) повним і неповним

536. Вид підрядного зв'язку, за якого залежне слово має залежну форму: вона не повторює категорії головного слова, а

зумовлюється його граматичними і лексико-граматичними властивостями, – це
1) узгодження
2) керування
3) прилягання

537. Керування може бути
1) прийменниковим і безприйменниковим
2) сполучниковим і безсполучниковим
3) повним і неповним

538. Вид підрядного зв’язку, який представляє собою конструкцію з двох іменників, де один визначає інший, – це
1) узгодження
2) замикання
3) ізафет

539. Вид підрядного зв’язку, який полягає втому, що суфікс або службове слово, яке семантично належить до стрижневого слова, стоїть біля першого слова в словосполученні, об’єднуючи тим самим в одне ціле як прості, так і складні словосполучення, – це
1) замикання
2) управління
3) інкорпорація

540. Вид підрядного зв’язку, де основи, які мають афікси, оформлюють як словосполучення і речення, так і слова; відбувається об’єднання основ слів в одне морфологічне ціле, – це
1) інкорпорація
2) ізафет
3) примикання

541. Вид підрядного зв'язку, де не використовуються спеціальні засоби підпорядкування, – це
1) узгодження
2) керування
3) прилягання

542. Мінімальна комунікативна одиниця мови – це
1) словосполучення
2) слово
3) речення

543. Найважливішими ознаками речення як синтаксичної одиниці являються такі:
1) структурність і значимість
2) предикативність і модальність
3) парадигматичність і синтагматичність

544. Предикативність – це
1) оцінка висловлення з точки зору реальності / нереальності
2) віднесеність висловлення, що міститься в реченні, до дійсності, яка встановлюється і виражається мовцем
3) відповідність дійсності, яка виражається синтаксичними засобами

545. Модальність – це
1) оцінка висловлення з точки зору реальності / нереальності
2) віднесеність висловлення, що міститься в реченні, до дійсності, яка встановлюється і виражається мовцем
3) відповідність дійсності, яка виражається синтаксичними засобами

546. Реальність – це
1) оцінка висловлення з точки зору реальності / нереальності

2) віднесеність висловлення, що міститься в реченні, до дійсності, яка встановлюється і виражається мовцем
3) відповідність дійсності, яка виражається синтаксичними засобами

547. Конститутивний член судження – те, що висловлюється (стверджується або заперечується) про суб'єкт, – це
1) об'єкт
2) предикат
3) конструкт

548. Предикати, які вказують на приналежність предмету до класу, – це
1) таксономічні
2) характеризуючі
3) реляційні

549. Предикати, які вказують на стійкі або перехідні, власні або загальні, динамічні або статичні ознаки суб'єкту, – це
1) таксономічні
2) характеризуючі
3) часові або просторові

550. Предикати, які вказують на відношення однієї субстанції до іншої, – це
1) таксономічні
2) характеризуючі
3) реляційні

551. За кількістю предикативних основ речення поділяються на
1) прості й складні
2) складносурядні й складнопідрядні
3) поширені й непоширені

552. В залежності від мети повідомлення речення діляться на
1) розповідні, питальні й окличні
2) складносурядні, безсполучникові й складнопідрядні
3) розповідні, питальні і спонукальні

553. Тип речення, основною метою якого є повідомлення, – це
1) окличне
2) питальне
3) розповідне

554. Тип речення, основною метою якого є волевиявлення, спонукання до дії, – це
1) спонукальне
2) питальне
3) розповідне

555. Тип речення, основною метою якого є вираження питання, звернення до співрозмовника, – це
1) окличне
2) питальне
3) розповідне

556. Речення, забарвлене емоційно, – це
1) окличне
2) питальне
3) розповідне

557. Емоційне забарвлення можуть мати
1) різні типи речень
2) лише окличні речення
3) лише розповідні

558. В залежності від характеру відношення, що виражається в реченні, до дійсності, речення діляться на

1) субстантивні й дієслівні
2) стверджувальні й заперечні
3) сполучникові й безсполучникові

559. За наявністю / відсутністю другорядних членів речення діляться на
1) субстантивні й дієслівні
2) стверджувальні й заперечні
3) поширені й непоширені

560. Речення, яке має лише позиції головних членів – підмет і присудок, – це
1) поширене речення
2) непоширене речення
3) односкладове речення

561. Речення, яке поряд з головними позиціями має позиції другорядних членів – це
1) поширене речення
2) непоширене речення
3) односкладове речення

562. За характером вираження предикативного ядра всі речення діляться на
1) повні й неповні
2) двоскладові й односкладові
3) поширені й непоширені

563. Речення, предикативне ядро яких представлене двома позиціями – підмета і присудка, – це
1) двоскладові речення
2) непоширені речення
3) односкладові речення

564. Речення, предикативне ядро яких представлене однією позицією – підмета або присудка, – це
1) двоскладові речення
2) непоширені речення
3) односкладові речення

565. Односкладові речення, в яких дія, що виражається, співвідноситься з певним виконавцем, – це
1) неозначено-особові
2) означено-особові
3) безособові

566. Односкладові речення, які позначають дію або стан особи, – це
1) неозначено-особові
2) означено-особові
3) безособові

567. Односкладові речення, в яких говориться про дію або стан, що виникає та існує незалежно від виконавця дії або носія стану, – це
1) називні речення
2) безособові речення
3) неозначено-особові

568. В залежності від реалізації структурно-семантичної моделі прості речення діляться на
1) повні й неповні
2) сполучникові й безсполучникові
3) субстантивні й дієслівні

569. Речення, в яких словесно представлені всі необхідні формальні ланки даної структури, – це
1) повні речення

2) неповні речення
3) поширені речення

570. Речення, в яких ті чи інші позиції даної структури виявляються незаміщеними, – це
1) повні речення
2) неповні речення
3) поширені речення

571. В залежності від засобів зв'язку, які використовуються для поєднання двох або більше простих речень у складі складного, речення діляться на
1) повні й неповні
2) сполучникові й безсполучникові
3) субстантивні й дієслівні

572. Речення, яке має один організуючий предикативний центр, – це
1) складне речення
2) просте речення
3) повне речення

573. Речення, яке складається з об'єднаних за змістом і граматично двох або декількох предикативних одиниць, – це
1) складне речення
2) просте речення
3) повне речення

574. За характером сполучників і формальній залежності / незалежності частин складного речення діляться на
1) складносурядні й складнопідрядні
2) сполучникові й безсполучникові
3) субстантивні й дієслівні

575. Предикативна структура речення включає в себе такі елементи
1) підмет, присудок
2) суб’єкт, предикат
3) доповнення, означення, обставину

576. Предикативна основа, яка складається з підмета й присудка, – це
1) семантичний мінімум речення
2) морфологічний мінімум речення
3) конструктивний мінімум речення

577. Смислове членування речення на вихідну частину повідомлення і на те, що про неї стверджується, – це
1) актуальне членування речення
2) актуалізоване членування речення
3) структурне членування речення

578. Відповідно до актуального членування речення виділяють дві частини
1) підмет і присудок
2) суб’єкт і предикат
3) тема і рема

579. Частина речення, в якій міститься вихідна частина висловлення, – це
1) тема
2) рема
3) суб’єкт

580. Актуальне членування в реченні здійснюється в мовленні
1) за допомогою порядку слів та інтонації
2) лексичними засобами
3) фонетичними засобами

581. Граматична організованість речення проявляється
1) в наявності зв'язку слів
2) в певній ієрархії відношень між словами
3) як в наявності зв'язку слів, так і в певній ієрархії відношень між словами

582. Граматично значущі частини, на які підрозділяється речення при синтаксичному аналізі, – це
1) багаточлен
2) член речення
3) структурні схеми

583. Зв'язок підмета і присудка – це
1) предикативний зв'язок
2) сурядний зв'язок
3) підрядний зв'язок

584. Основними властивостями головних членів речення є такі:
1) опосередкована участь у вираженні предикативності, залежне положення в реченні
2) неопосередкована участь у вираженні предикативності, залежне положення в реченні
3) неопосередкована участь у вираженні предикативності, незалежне положення в реченні

585. Головний член двоскладового речення, що позначає виконавця дії або носія ознаки (властивості, стану), що міститься в іншому головному члені, – це
1) підмет
2) присудок
3) доповнення

586. Та частина речення, яка виражає його головний зміст – те, що являється предметом твердження (з більшою чи меншою мірою впевненості), заперечення або питання, – це
1) підмет
2) присудок
3) доповнення

587. Присудок, виражений дієсловом, – це
1) простий дієслівний присудок
2) складений іменний присудок
3) складений дієслівний присудок

588. Присудки, які виражаються особовою формою дієслова та інфінітива, що до нього примикає, – це
1) простий дієслівний присудок
2) складений іменний присудок
3) складений дієслівний присудок

589. Присудки, виражені дієслівною зв'язкою в особовій формі та іменною частиною, – це
1) простий дієслівний присудок
2) складений іменний присудок
3) складений дієслівний присудок

590. Другорядний член речення, який пояснює словоформу з предметним значенням і називає ознаку цього предмету, – це
1) означення
2) доповнення
3) обставина

591. Всі означення діляться на два типи
1) прямі й непрямі
2) поширені та непоширені
3) узгоджені та неузгоджені

592. Другорядний член речення, який визначає член речення, виражений словом з предметним значенням, надаючи йому іншої назви, – це
1) детермінант
2) означення
3) прикладка

593. Другорядний член речення, який пояснює член речення, який позначає дію або ознаку, і вказує на спосіб здійснення дії, її якість та інтенсивність або місце, час, причину, мету, умову, з якими пов'язана дія або вияв ознаки, – це
1) означення
2) додаток
3) обставина

594. Другорядний член речення, що позначає об'єкт, – це
1) означення
2) додаток
3) обставина

595. Додаток буває
1) прямим і непрямим
2) узгодженим і неузгодженим
3) таким, що актуалізується і не актуалізується

596. Додаток, що позначає об'єкт, на який безпосередньо направлена дія; зазвичай стоїть у формі знахідного відмінку без прийменника, відноситься до члену речення, вираженого перехідним дієсловом, – це
1) непрямий додаток
2) прямий додаток
3) другорядний додаток

597. Член речення, який відноситься до всього складу речення, робить його поширеним в цілому і не пов’язаний з жодним окремим його членом, – це
1) детермінізм
2) домінанта
3) детермінант

598. Члени речення, які виконують однакову синтаксичну функцію і спільно відносяться до одного й того ж підрядного члена речення або до основи речення в цілому, – це
1) відособлені члени речення
2) однорідні члени речення
3) ввідні конструкції

599. Члени речення, які виконують смислове навантаження та інтонаційне виділення другорядних членів речення з метою надати їм певної самостійності в реченні, – це
1) відособлені члени речення
2) однорідні члени речення
3) ввідні конструкції

600. Слово або сполучення слів, які називають адресата мовлення, – це
1) заклик
2) ввідне слово
3) звертання

601. Звертанню властива
1) інтонація перелічування
2) клична інтонація
3) питальна інтонація

602. Складне синтаксичне ціле, відрізок мовлення у формі послідовності двох або більше самостійних речень, об'єднаних спільністю теми в смислові блоки, – це
1) понадфразова єдність
2) просте синтаксичне ціле
3) складене синтаксичне ціле

603. Конструкції, які містять різного роду попутні зауваження, уточнення, поправки, які пояснюють зміст речення в цілому або окремих його частин, – це
1) вставні конструкції
2) ввідні конструкції
3) однорідні конструкції

604. Будь-чиє висловлення, яке дослівно вводиться в авторську мову (мовця або того, хто пише), – це
1) непряма мова
2) пряма мова
3) чужа мова

605. Мова будь-якої особи, яка передається мовцем (або тим, хто є автором повідомлення) в реченні, яке підпорядковується його власній фразі, яка вводить цю мову, – це
1) непряма мова
2) пряма мова
3) чужа мова

606. Система знаків пунктуації в писемності будь-якої мови, а також правила їх постановки на письмі, – це
1) орфографія
2) орфоепія
3) пунктуація

607. Текст – це

1) впорядкований набір речень, призначений для того, щоб виразити певний смисл
2) відступ в початковому рядку друкованого або писемного тексту
3) основна одиниця зв'язного мовлення, яка характеризується певними смисловими (наявність предикації) і структурними (вибір, розташування і зв'язок граматичних форм, характер інтонації) ознаками

608. Основними ознаками тексту являються такі:
1) інформативність, закритість списку, незавершеність
2) інформативність, логічність, зв'язність, цілісність і завершеність, типізованість
3) цілісність, нетипізованість, інформативність, валентність

609. Виділяють такі смислові типи текстів
1) художній, публіцистичний, науковий, розмовний, офіційно-діловий
2) опис, повідомлення, міркування
3) узгодження, керування, примикання

610. Смисловий тип тексту, в якому перераховуються предмети, їх ознаки, явища або дії, які існують одночасно, – це
1) міркування
2) повідомлення
3) опис

611. Смисловий тип тексту, в якому перераховуються дії або події в часовій послідовності (йдеться про дії або події, які відбуваються одне за одним), – це
1) міркування
2) повідомлення
3) опис

612. Смисловий тип тексту, в якому формулюються різноманітні закономірності, виражаються причинно-наслідкові, умовні, цільові та інші логічні відношення між явищами, – це
1) міркування
2) повідомлення
3) опис

613. З точки зору функціональної приналежності всі тексти діляться на
1) художні, публіцистичні, наукові, розмовні, офіційно-ділові
2) опис, повідомлення, міркування
3) узгодження, керування, примикання

614. Прагматичний тип висловлення, в якому описуються будь-які ситуації або повідомляються акти, – це
1) комісиви
2) декларативи
3) констативи

615. Прагматичний тип висловлення, за допомогою якого регулюються взаємовідносини між комунікантами, – це
1) комісиви
2) декларативи
3) експресиви

616. Прагматичний тип висловлення, за допомогою якого мовець, якщо йому дозволяє статус, вносить зміни в положення свого адресата або присвоює йому будь-яке ім’я, – це
1) комісиви
2) декларативи
3) експресиви

617. Прагматичний тип висловлення, який слугує спонуканням до дії, – це
1) директиви
2) декларативи
3) експресиви

618.Прагматичний тип висловлення, який містить запит необхідної інформації, – це
1) декларативи
2) інтеррогативи
3) експресиви

619. Прагматичний тип висловлення – звертання – це
1) оптативи
2) інтеррогативи
3) вокативи

620. Прагматичний тип висловлення – побажання – це
1) оптативи
2) інтеррогативи
3) локативи

621. Семантично неподільні фразеологічні одиниці, значення яких не випливає зі значень їх компонентів – це:
1) фразеологічні зрощення
2) фразеологічні сполучення
3) фразеологічні одиниці
4) фразеологічні вирази

622. Перенесення назви за суміжністю частини й цілого – це перенесення за
1) подібністю
2) суміжністю
3) функцією

623. Слова, які звучать однаково, але мають різне значення – це
1) омоніми
2) омоформи
3) синоніми

624. Ядром лексичного значення є
1) конотативне значення
2) сигніфікативне значення
3) концептуальне значення
4) контекстуальне значення

625. Вузьковживана лексика, що вживається в мові людей певної місцевості – це
1) професіоналізми
2) діалектизми
3) жаргонізми
4) екзотизми

626. Генеалогічна класифікація мов базується на
1) методі наукового аналізу
2) порівняльно-історичному методі
3) методі структурного аналізу

627. Злиття в одну морфему двох або більше морфем – це
1) опрощення
2) перерозклад
3) ускладнення
4) декореляція

628. Тип синтаксичного зв’язку між словами у словосполученні *читати книжку* – це
1) замикання
2) керування
3) узгодження

4) координація

629. Тип синтаксичного зв'язку між словами у словосполученні *почати писати* – це
1) керування
2) прилягання
3) узгодження
4) тяжіння

630. Тип синтаксичного зв'язку між словами у словосполученні *гарна дівчина* – це
1) прилягання
2) ізафет
3) інкорпорація
4) узгодження

631. Тип синтаксичного зв'язку між словами у словосполученні *прийшла зима* – це
1) замикання
2) керування
3) координація
4) інкорпорація

632. Тип синтаксичного зв'язку між словами у словосполученні *батько повернувся* – це
1) тяжіння
2) узгодження
3) керування
4) ізафет

633. Тип синтаксичного зв'язку між словами у словосполученні *уміння аналізувати* – це
1) координація
2) прилягання

3) узгодження
4) тяжіння

634. Тип синтаксичного зв'язку між словами у словосполученні *ці книжки* – це
1) координація
2) керування
3) узгодження
4) інкорпорація

635. Тип синтаксичного зв'язку між словами у словосполученні *виглядав щасливим* – це
1) узгодження
2) керування
3) координація
4) інкорпорація
5) сполучення узгодження і керування

636. Тип синтаксичного зв'язку між словами у словосполученні *двоє дверей* – це
1) узгодження
2) керування
3) сполучення узгодження і керування
4) інкорпорація
5) координація

637. Тип синтаксичного зв'язку між словами у словосполученні *двома столами* – це
1) узгодження
2) керування
3) координація
4) сполучення узгодження і керування
5) інкорпорація